

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ
ΤΕΧΝΩΝ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

“ΜΟΥΣΕΣ-MUSES”

ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ.

ΑΜ: 18677041.

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΙΝΑΡΟΓΛΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ,
ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ.

ΑΘΗΝΑ ΙΟΥΛΙΟΣ 2023

Επιβλέπων καθηγητής και μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Τσινάρογλου Αριστείδης,
Λέκτορας

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: : Γεώργιος Βρεττάκος, Λέκτορας

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Νίκος Στεφανής, Ακαδημαϊκός υπότροφος

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/η κάτωθι υπογεγραμμένος/η **ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ** του **ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ**, με αριθμό μητρώου 18677041 φοιτητής/τρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής **ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ(ΠΑΔΑ)** του Τμήματος **ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ**, δηλώνω υπεύθυνα ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/ούσα

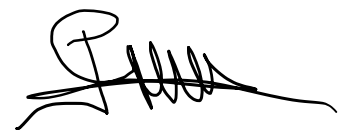
Υπεύθυνη Δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην πτυχιακή εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά, ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Πνευματικά Δικαιώματα

Στον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής στη σελίδα 50553 γίνεται αναφορά στο νόμο 2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας, στον οποίο υπόκειται η πτυχιακή εργασία. Η διπλωματική εργασία αποτελεί προϊόν συνεργασίας του φοιτητή και των μελών Δ.Ε.Π., επίσης των Ακαδημαϊκών Υποτρόφων, ΕΔΙΠ και των ΠΔ 407/80. Στα προαναφερόμενα φυσικά πρόσωπα ανήκουν τα πνευματικά δικαιώματα της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της διπλωματικής εργασίας στις ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια και σε επιστημονικά περιοδικά. Η διπλωματική εργασία και ότι άλλο έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια της εκπόνησης ή θα προκύψει από αυτήν, όπως τα πιθανά δικαιώματα ευρεσιτεχνίας ή εμπορικής εκμετάλλευσης, προστατεύονται με τη νομοθεσία Ν.2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας και ανήκουν στον φοιτητή, τον επιβλέποντα της πτυχιακής εργασίας και στο Τμήμα Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών

Ο Δηλών (υπογραφή)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αναφέρεται στην φωτογραφία μόδας και πιο συγκεκριμένα στην προσέγγισή της, μέσα από την εξ ολοκλήρου πρωτότυπη δημιουργία ρούχων και την σημασία φωτογράφισής τους στην σημερινή εποχή. Προς αυτή την κατεύθυνση, μέσα από σύγχρονες ιδέες, βασισμένες στο προσωπικό στυλ, την καλλιτεχνική έκφραση, τις πολιτιστικές ανάγκες και τις δομές μιας αναλογικής κάμερας, αναπροσδιορίζεται η σημασία της φωτογραφίας μόδας, συνδυάζοντας τους δύο κόσμους μαζί. Αναλύοντας εκτενέστερα την ιστορία της φωτογραφίας και την ιστορία της μόδας, η συγκεκριμένη πτυχιακή πραγματεύεται την έννοια του ενδύματος, τον τρόπο και την σημασία αποτύπωσης του ρούχου και τις πρακτικές νοηματοδότησης της φωτογραφικής διαδικασίας. Η ιστορία του ενδύματος είναι άρρηκτα συνυφασμένη, με την ιστορία της φωτογραφίας και την ιστορία της διαφήμισης. Καθώς όλα τα συγκεκριμένα «αντικείμενα» ξεκίνησαν ως αντικείμενα χρηστικής αξίας, διαφήμισης, κοινωνικού κύρους, τα οποία μετατράπηκαν στο σύγχρονο κόσμο του 21^{ου} αιώνα, σε προσωπική αλλά ταυτόχρονα παγκόσμια γλώσσα, δίνοντας χώρο στους ανθρώπους να μεταμορφώσουν, κυριολεκτικά και μεταφορικά την μόδα και την φωτογραφία, σε μια δική τους πραγματικότητα. Επιπρόσθετα, αναλύεται η ανάγκη δημιουργίας πρωτότυπων ρούχων, εύρεσης συγκεκριμένων τεχνοτροπιών και τρόπων αποτύπωσης των ρούχων, όπως η χρήση μιας αναλογικής κάμερας αντί της ψηφιακής και η επιλογή της τοποθεσίας φωτογράφισης των ρούχων, με βάση την αναμνηστική φωτογραφία ως έννοια και «πυξίδα» παραγωγής. Τέλος, θα γίνει αναφορά στα «παρασκήνια»- “backstage” της φωτογράφισης μόδας, ξεδιπλώνοντας τους προβληματισμούς, τα υλικά παραγωγής του συνολικού εγχειρήματος, από την έμπνευση έως την οργάνωση και εκτέλεση της ιδέας. Εν κατακλείδι θα επιχειρηθεί να δοθεί απάντηση στο ερώτημα για ποιο λόγο φωτογραφίζουμε τα ρούχα και γιατί τελικά γεφυρώνονται οι κόσμοι της ένδυσης και της φωτογραφίας.

Λέξεις κλειδιά: Μόδα, Φωτογραφία, Υψηλή Ραπτική, Θεατρικό Κουστούμι.

SUMMERY

This thesis refers to fashion photography and more specifically to its approach, through the entirely original creation of clothes and the importance of photographing them in today's era and spirit. In this direction, through modern ideas, based on personal style, artistic expression, cultural needs and the structure of an analog-film camera, the meaning-making of fashion photography is redefined, combining the two worlds together. Analyzing more extensively the history of photography and the history of fashion, this project deals with the concept and meaning of clothing, the importance of capturing clothing and the way of giving meaning to the photographic process. The history of clothing is inextricably intertwined with the history of photography and the history of advertising. As all specific "objects" began as objects of utilitarian value, advertising, social prestige, which were transform in the modern world of the 21st century, into a personal but at the same time universal language, giving space to people to transform, literally and figuratively, fashion and photography, in a reality of their own. In addition, it analyzes the need to create prototype clothes, find specific techniques and ways of capturing the clothes, such as using an analog camera instead of digital and choosing the location to photograph the clothes, based on commemorative photography as a concept and "compass" of production. Finally, reference will be made to the "backstage" of this fashion shoot, unfolding the concerns, the production materials of the overall project, from inspiration to the organization and execution of the idea. In conclusion, an attempt will be made to answer the question of why we photograph clothes and why the worlds of clothing and photography can come together.

Key Words: Fashion, Photography, Haute Couture, Theatrical Costume.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΔΑ.....	9
.....	9
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	9
1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΜΟΔΑΣ.....	9
1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΔΑΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ.....	13
2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΕΝΔΥΜΑ.....	13
2.2 HAUTE COUTOURE & ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙ.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ.....	17
3.1 ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΙ ΜΟΔΑΣ.....	17
3.2 ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ ΜΟΔΑΣ.....	19
3.3 KARL LAGERFELD.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	24
4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	24
4.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ ΚΑΔΡΟΥ.....	26
4.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΟΖΑΣ, ΤΟΥ ΥΦΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ.....	26
4.4 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΑΣ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 BACKSTAGE ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗΣ.....	32
5.1 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ & ΚΑΜΕΡΑ.....	33
5.2 ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΑΞΕΣΟΥΑΡ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΩΤΟ.....	34
5.3 Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗ, ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	36

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικόνα 1 Valentino A/W21 Haute Couture Courtesy of Valentino.....σελ15
- Εικόνα 2 Cortesy of Attica Departement.....σελ16
- Εικόνα 3 Cortesy of Giorgio Armani.....σελ17
- Εικόνα 4 Cortesy of Mara Desipris(@maradesipris_) instagram account.....σελ18
- Εικόνα 5 Annie with Nick Rogers, Lazy D Ranch, Houston, Texas, 2008. Picture Credit Annie Leibovitz from 'Annie Leibovitz at Work'.....σελ18
- Εικόνα 6 A Model wearing a YSL suit in 1967 REG LANCASTER/ GETTY IMAGES.....σελ21
- Εικόνα 7 Elsa Schiaparelli (italian 1890-1973, skeleton dress) given by Miss Ruth Ford. SOURCE V&A. LONDON-VICTORIA AND ALBERT MUSEUM.....σελ19
- Εικόνα 8 Shalom Harlow sprayed with paint by robots during the finale of the Alexander McQueen Spring 1999 RTW show. (Photo by Guy Marineau/Getty Images).....σελ21
- Εικόνα 9 Cortesy of Official Website Angelosbrattis.com, Photo by @maradesipris.....σελ22
- Εικόνα 10 Coyrtesy OF KArl Lagerfeld. Cover of youtube video-A tour of Karl Lagerfeld's Studio | SS17 Campaign Making Of.....σελ23
- Εικόνα 11 Gisele Bündchen in the June 2007 issue, All rights reserved KARL LAGERFELD ARCHIVES AND HARPERS BAZZAR.....σελ23
- Εικόνα 12.1992 GIANNI VERSACE LEOPARD VEST & JEANS1992 GIANNI VERSACE LEOPARD VEST1992 , CORTESY OF GIANNI VERSACE.....σελ24
- Εικόνα 13 ALL RIGHTS RESERVED BY GETTY IMAGES, VERSACE SHOW SEPTEMBER 2017-TRIBUTE TO MEMORY OF GIANNI VERSACE.....σελ26
- Εικόνα 14 ALL RIGHTS RESERVED BY ADORAMA.COM / IMAGE USED IN ARTICLE FOR ASPECT RATIO IN PETER,S DAM ARTICLE, PUBLISHED.....σελ27

Εικόνα 15 Photo: Karlie Kloss for Neiman Marcus Art of Fashion Spring 2013 Campaign, RESEVED.....σελ29	ALL RIGHTS
Εικόνα 16 J. Howard Miller's "We Can Do It!" poster from 1943.....σελ29	
Εικόνα 17 COURTESY AND RIGHTS BY COCA-COLA.COM.....σελ31	
Εικόνα 18 ALL RIGHTS RESERVED BY ZEUS+ΔΙΟΝΕ instagram. Picture rights @kaplanidis_.....σελ30	
Εικόνα 19Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ33	
Εικόνα 20Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ 33	
Εικόνα 21Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ33	
Εικόνα 22Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ34	
Εικόνα 23Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ34	
Εικόνα 24Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ35	
Εικόνα 25Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ35	
Εικόνα 26Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ36	
Εικόνα 27Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ38	
Εικόνα 28 Robert Frank, book: Lines of My Hand.....σελ36	
Εικόνα 29Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ37	
Εικόνα 30Προσωπικο αρχείο-, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΕΛΛΑ 2023.....σελ37	
Εικόνα 31Προσωπικο αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.....σελ38	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΔΑ.

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Η φωτογραφία είναι η τέχνη, η επιστήμη και η διαδικασία λήψης και παραγωγής εικόνων ακριβείας με χρήση κάμερας ή άλλου μέσου καταγραφής φωτός και αποτύπωσης εικόνων, όπως για παράδειγμα το φιλμ που αποτελεί φωτοευαίσθητο υλικό. Μπορεί επίσης να αναφέρεται στο αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας, την εικόνα που τραβήχτηκε και μπορεί να εκτυπωθεί ή να αξιοποιηθεί αναλογικά ή ψηφιακά. Ετυμολογικά, πρόκειται για ελληνική λέξη με δύο συνθετικά, το φως και την γραφή, άρα κυριολεκτικά «γράφουμε» το φως πάνω σε φωτοευαίσθητες επιφάνειες, αποκαλύπτοντας τις υφές, τα χρώματα, τα σχήματα την κλίμακα και τον όγκο και τον χρόνο ενός φωτογραφικού αντικειμένου¹. Η φωτογραφία χρησιμοποιείται σε πολλούς τομείς, όπως την τέχνη, την δημοσιογραφία, την επιστήμη, την διαφήμιση, την αρχιτεκτονική. Σημαντικός είναι ο ρόλος της όμως και στην βιομηχανία της μόδας. Μέσω της φωτογραφίας μπορούμε να απαθανάτισουμε στιγμές, συναισθήματα, τοπία, ανθρώπους και αντικείμενα, να αναδείξουμε την γραφικότητα, την ομορφιά, την ασχήμια και την μοναδικότητα μια κατάστασης, να εμπνεύσουμε και να εμπνευστούμε ή να πυροδοτήσουμε συζητήσεις, καταγράφοντας την δική μας προσωπική ιστορία. Με αυτό τον τρόπο, απαθανατίζουμε καταστάσεις που θα μας βοηθήσουν να αποδείξουμε ότι υπήρχαμε και υπήρχαν πράγματα πριν και μετά από εμάς, τα οποία θεωρούμε σημαντικά για την κατανόηση της ύπαρξης μας.

1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΜΟΔΑΣ.

Η μόδα αναφέρεται στον τρόπο ζωής, τις συνήθειες και τις τάσεις που επικρατούν σε μια συγκεκριμένη εποχή και σε μια συγκεκριμένη κοινωνία. Πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα του δυτικού κόσμου, αποδεικνύοντας την ακαταλόγηστη

¹ Photography Info.gr «Ο ορισμός της Φωτογραφίας» <https://photographyinfo.gr/blog/o-orismos-tis-φωτογραφίας/> ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023

εμμονή της κατανάλωσης και της εκπλήρωσης του εξωπραγματικού και της συνεχούς αναζήτησης του νέου και σύγχρονου. Συνήθως, η έννοια αναφέρεται στην υπόθεση ότι κάτι είναι δημοφιλές και συχνά συνδέεται με τον τρόπο έκφρασης, την εμφάνιση, τον καλλωπισμό και την προσωπική εικόνα του καθενός. Η μόδα συχνά συνδέεται με την αλλαγή και την ανανέωση και μπορεί να επηρεάσει την παραγωγή και κατανάλωση ρούχων, αξεσουάρ, κοσμημάτων, παπουτσιών και άλλων προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με το στυλ και την εμφάνιση.²

Παρόλα αυτά πέρα από εμπορικούς, βιομηχανικούς και καταναλωτικούς σκοπούς, ή μόδα έχει δημιουργικό χαρακτήρα σε τέτοιο σημείο ώστε να χαρακτηρίζεται και ως «τέχνη», χρησιμοποιώντας στοιχεία του πολιτισμού και της κουλτούρας, προκειμένου να εκφραστούν διάφορες συναισθηματικές και προσωπικές ανάγκες. Στη σύγχρονη εποχή «μόδα» θεωρείται «απλά αυτά που φοράνε οι άνθρωποι», γεγονός που δεν απαντάει στο ερώτημα τι πραγματικά σημαίνει μόδα, καθώς πολλές φορές η έννοια αυτή είναι συνυφασμένη, με την έννοια του μοντέρνου, του επιτυχημένου και του σύγχρονου. Ένα φόρεμα για παράδειγμα, θεωρείται πως τώρα «είναι στη μόδα», αλλά του χρόνου μπορεί να θεωρείται εκτός μόδας άρα παλιό, ξεπερασμένο και επομένως όχι κάτι με το οποίο οι άνθρωποι επιθυμούν ή επιλέγουν να ταυτίζονται.

Η λέξη «τώρα» είναι το συνώνυμο της μόδας, παρόλα αυτά μία τέτοια διαδικασία ή έννοια δεν θα έπρεπε να ορίζει τους ανθρώπους. Το προσωπικό στυλ ή αλλιώς η έκφραση της προσωπικότητας και το θάρρος, του να βγει κανείς από το τετριμμένο κομμάτι των τάσεων, δημιουργεί τον όρο μόδα. Το να σταματάει κανείς την υπερπροσπάθεια να είναι «μοδάτος», αλλά να χρησιμοποιεί τον ρουχισμό για να εκφράσει τον εαυτό του, το να παίρνει κανείς όλα αυτά που έχουν μπει σε κουτάκια εμπορικής λογικής και να τα επαναπροσδιορίζει σύμφωνα με τον πυρήνα και τους λόγους ύπαρξης του, αυτό μπορεί να θεωρηθεί μόδα από πολλούς. Η μόδα καθρεφτίζει την εξελικτική πορεία μίας κοινωνίας σε συγκεκριμένες ιστορικές στιγμές, αποτελώντας συγκοινωνούντα δοχεία με την αποδοχή, την έκφραση, τον κοινό κώδικα και τρόπο επικοινωνίας των μελών μίας κοινωνίας, κάνοντας έτσι την μόδα επικίνδυνη και ελπιδοφόρα, ταυτόχρονα.

Η φωτογραφία μόδας αναφέρεται στην τέχνη και τη διαδικασία λήψης εικόνων που σχετίζονται με τη μόδα, το στυλ και την εμφάνιση. Γι' αυτές τις φωτογραφίες

² « Ο Ορισμός της Μόδας» <http://2lyk-ampel.thess.sch.gr/autosch/joomla25/images/sxoleio/mathimata/alykeiou/glossa/moda.pdf>
ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023

επιλέγονται συνήθως άτομα (μοντέλα) που φορούν ρούχα, αξεσουάρ και κοσμήματα τα οποία αντικατοπτρίζουν τις επικρατούσες τάσεις και στυλ. Η φωτογραφία μόδας χρησιμοποιείται συνήθως σε περιοδικά μόδας, καταλόγους μόδας, διαφημιστικές καμπάνιες, και άλλες μορφές μέσων και επικοινωνίας. Η φωτογραφία μόδας έχει ως στόχο την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με τη μόδα και την εμφάνιση, ενώ παράλληλα προβάλλει τη δουλειά των φωτογράφων και των σχεδιαστών μόδας.³

Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι η φωτογραφία μόδας δεν αποτελεί εκτελεστική διαδικασία μίας μονάδας, αλλά μίας ολόκληρης ομάδας. Η ανάδειξη κάποιου προϊόντος, η χρήση συγκεκριμένου φωτισμού, οι makeup artist, οι στυλίστες, οι hairstylist, τα μοντέλα, οι γραφίστες, οι φωτογράφοι, οι art directors απαρτίζουν μια σημαντική ομάδα σε μια βιομηχανία που λέγεται μόδα και έχει την δυνατότητα να δώσει δουλειά σε πολλούς τεχνικούς και καλλιτέχνες. Επιπλέον η φωτογραφία μόδας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο καλλιτεχνικής έκφρασης και πέρα από εμπορικό σκοπό, να έχει και κοινωνικοπολιτιστικό χαρακτήρα. Έχουν γίνει πολλές εκστρατείες και καμπάνιες με σκοπό τον καρκίνο, την κλιματική αλλαγή, την ανακύκλωση, τις περιθωριοποιημένες ομάδες, τον ρατσισμό και τον πόλεμο που αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της πτυχής.

1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΔΑΣ

Η αφετηρία της ιστορίας της φωτογραφίας μόδας μπορεί να αναχθεί στα τέλη του 19ου αιώνα, όταν η φωτογραφία άρχισε να εξελίσσεται ως τέχνη και χρησιμοποιήθηκε πλέον και για εμπορικούς σκοπούς. Στη δεκαετία του 1920, τα περιοδικά και οι εφημερίδες άρχισαν να χρησιμοποιούν φωτογραφίες των ρούχων ως διαφημιστικό μήνυμα για να παρουσιάζουν τη μόδα στο κοινό. Κατά τη δεκαετία του 1930, η φωτογραφία μόδας έγινε ζήτημα πιο επαγγελματικό και προσεγμένο, χρησιμοποιώντας κατάλληλο φωτισμό και σύνθεση που τόνιζε ρούχα και αξεσουάρ. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι φωτογραφίες μόδας είχαν περιορισμένη κυκλοφορία λόγω των συνθηκών που επικρατούσαν, της φτώχειας και της ανάγκης για απλά, χρηστικά ρούχα. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, η φωτογραφία μόδας

³ Photography Info.gr « Ο Ορισμός της Φωτογραφίας Μόδας»
<https://www.photographyinfo.gr/photography/articles/fashionphotography/index.html> ΠΡΟΣΒΑΣΗ
16/07/2023

επανάκτησε δημοτικότητα, χρησιμοποιώντας νέες τεχνικές όπως ο υπερβολικός φωτισμός και τα δραματικά σκηνικά, τα πολυάριθμα μοντέλα και η οριακά ψεύτικη επαφή και συναναστροφή με το περιβάλλον τους.⁴

Μετά τη δεκαετία του 1960, η φωτογραφία μόδας εξελίχθηκε σε ένα «βιβλίο» πολυμορφικού στυλ και αισθητικής, από την κλασική, καθιερωμένη φωτογραφία έως την πιο πειραματική και avant-garde φωτογραφία, καθώς η πληθωρικότητα και οι έντονες αλλαγές εκφράζουν το πνεύμα της εποχής. Οι φωτογράφοι μόδας συχνά συνεργάζονται με σχεδιαστές και περιοδικά με σκοπό να αναδείξουν την οπτική, το όραμα και τις ικανότητες τους, καθώς η φωτογραφία μόδας γίνεται σημαντικό μέσο για την προώθηση των νέων τάσεων στη μόδα και την κοινωνία. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, η φωτογραφία μόδας έκανε στροφή σε πιο ρεαλιστικά και φυσικά πλαίσια, χρησιμοποιώντας φυσικό φως αντί για τεχνητό και λιγότερο επιτηδευμένες συνθέσεις, που άλλοτε γίνονταν σε στούντιο, ενώ τώρα σε φυσικό-πραγματικό χώρο-περιβάλλον. Η δεκαετία του '80 χαρακτηρίστηκε από μια πιο εκκεντρική και ποπ αισθητική (τ κατ' αντιστοιχία με το κίνημα της pop art στην ζωγραφική και την γλυπτική), με φωτογραφίες με έντονα χρώματα και τολμηρές συνθέσεις, απαλείφοντας έτσι τις διακρίσεις ανάμεσα σε εμπορική μόδα και υψηλή ραπτική.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, η φωτογραφία μόδας έγινε πλέον πειραματική και καινοτόμα, χρησιμοποιώντας πιο δραματικά σκηνικά, περιβαλλοντικά στοιχεία και αναφορές από την πολιτική, καλλιτεχνική και πολιτιστική σκηνή κάθε χώρας, έχοντας πέρα από το ρούχο, ως επίκεντρο τον άνθρωπο και τον χώρο που τον περιβάλλει.

Κάθε δεκαετία δανειζόταν στοιχεία της δικής της αλλά και παλαιότερης εποχής, καθώς και της ιστορίας. Σε συνδυασμό με την διαθέσιμη τεχνολογία, παράγονταν εικόνες, που αντικατόπτριζαν ανάγκες του παρόντος, ώστε να γίνουν εμπορικά επιτυχημένες. Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας επέτρεψε στους φωτογράφους μόδας να δημιουργήσουν νέα περιβάλλοντα που εξυπηρετούσαν τους αντίστοιχους εμπορικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς τους. Από το 2000 και εξής, η φωτογραφία μόδας έχει εξελιχθεί περαιτέρω, καθώς η ψηφιακή χειραγώγηση και η διαδικτυακή παρουσία άλλαξαν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αντιληπτή και αναπαρίσταται η

⁴ «Η ιστορία της εξέλιξης της φωτογραφίας μόδας και οι καλύτεροι φωτογράφοι του είδους. Φωτογραφία μόδας (είδος φωτογραφίας μόδας στη φωτογραφία)» <https://hiddenshell.ru/el/istoriya-razvitiya-fashion-fotografii-i-luchshie-fotografy-zhanra-fashion-fotografiya/> ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023

μόδα, ως ένας ζωντανός οργανισμός ίδιος με εμάς που εξελίσσεται, αναπτύσσεται και αναδεικνύει τις ανάγκες μας.

Τέλος, μία από τις μεγαλύτερες αλλαγές έφεραν η εξέλιξη της τεχνολογίας και η έλευση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όπως το Instagram και το Pinterest, οι οποίες έχουν επιταχύνει τη δημιουργία και τη διανομή της φωτογραφίας μόδας σε όλο τον κόσμο. Αυτό επιτρέπει σε νέους καλλιτέχνες και σχεδιαστές να προβάλλουν τη δουλειά τους και να κερδίσουν ευρεία αναγνώριση στη βιομηχανία της μόδας. Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας έδωσε τη δυνατότητα στους φωτογράφους μόδας να δημιουργήσουν πιο περίτεχνες και εντυπωσιακές φωτογραφίες. Οι ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές προσφέρουν στους φωτογράφους μεγαλύτερη ευελιξία και ακρίβεια στην επεξεργασία εικόνας, επιτρέποντάς τους να διορθώσουν τυχόν λάθη και να βελτιώσουν την ποιότητα της εικόνας. Η αλλαγή από την αναλογική στην ψηφιακή κάμερα και εικόνα που βλέπουμε καθημερινά, κατεδάφισε τα όρια και την ψευδή σημαντικότητα καταγραφής μιας στιγμής, αναπτύσσοντας ένα δίκτυο ελευθερίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ.

2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΕΝΔΥΜΑ.

Η προέλευση και η εξέλιξη της ένδυσης μπορεί να αναχθεί στους αρχαίους πολιτισμούς και είναι συνυφασμένη με διάφορες κοινωνικές, πολιτιστικές και ιστορικές πτυχές της ανθρώπινης ιστορίας. Από τη λιτή ενδυμασία των Αιγυπτίων στο παρελθόν μέχρι τις σύγχρονες τάσεις της μόδας της σύγχρονης εποχής, τα ρούχα έχουν υποστεί σημαντικές μεταβολές ανταποκρινόμενα στις εκάστοτε εποχές και τις κοινωνικές προσδοκίες.⁵

Στην αρχαία Ελλάδα, τα ρούχα είχαν μεγάλη σημασία για τη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας. Οι Έλληνες φορούσαν κομψά ενδύματα, όπως ο χιτώνας, το χιτώνιο, η χλαμύδα και ο πέπλος. Ομοίως, στην αρχαία Ρώμη, οι άντρες φορούσαν τόγκα και οι γυναίκες φορούσαν φορέματα και περίτεχνα κοσμήματα. Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, τα ρούχα συμβόλιζαν την κοινωνική θέση και τον πλούτο, με

⁵ Payne Blance, Winakor Geitel, Farrell-Beck Jane, 2004, Ιστορία της Ενδυμασίας I Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε. , ΣΕΛ 11

τους πλουσίους να φορούν πολυτελή μεταξωτά και βελούδινα ρούχα και τους φτωχούς να επιλέγουν πιο απλές ενδυμασίες. Για παράδειγμα, στις αρχές του 14^{ου} αιώνα στη Γαλλία, η βασίλισσα Ιωάννα του Βαλουά έκανε δημοφιλή το "houppelande", ένα κοντό φόρεμα που φορούσαν γυναίκες υψηλής τάξης. Επομένως, τα ρούχα χρησίμευαν διαχρονικά ως της οικονομικής και της κοινωνικής θέσης.⁶

Στον 20ο αιώνα η μόδα γνώρισε σημαντικές αλλαγές εξαιτίας των ιστορικών γεγονότων της περιόδου όπως οι πόλεμοι, πολιτικά κινήματα αλλά και η κοινωνική επανάσταση της δεκαετίας του 1960. Μεγαλύτερες μεταβολές παρατηρούνται στα γυναικεία ενδύματα παρά τα αντρικά. Κατά την δεκαετία του 1920 έλαβε χώρα η γυναικεία χειραφέτηση. Κατά τη διάρκεια της ιστορίας, οι τρόποι ένδυσης έχουν εξελιχθεί ώστε να αντικατοπτρίζουν διαφορετικές κοινωνικές και πολιτιστικές αξίες.⁷

Στη δεκαετία του 1930, τα ρούχα άρχισαν να απευθύνονται σε μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας με τα πατρών να χαρακτηρίζονται από την απλότητα. Κατά τη δεκαετία του 1940, τα πρακτικά και λειτουργικά ρούχα ευνοήθηκαν λόγω του πολέμου. Η δεκαετία του 1950 είδε μια προτίμηση για θηλυκά και σεμνά φορέματα με χαρακτηριστικό τις μακριές φούστες, στα γυναικεία ενδύματα. Στη δεκαετία του 1960, η μόδα και ο τρόπος ενδυμασίας επηρεάστηκαν από το κίνημα αντικουλτούρας των χίπις. Η δεκαετία του 1970 χαρακτηρίζεται από πιο άνετα και casual ρούχα, ενώ η δεκαετία του 1980 σημαδεύτηκε από χλιδή και επιδείξεις πλούτου μέσα από λαμπερά υφάσματα. Μέχρι τη δεκαετία του 1990, η μόδα έγινε πιο μινιμαλιστική, ενώ στη δεκαετία του 2000, η μόδα στράφηκε προς ένα πιο λαμπερό και ευφάνταστο στυλ.⁸

Στη σημερινή εποχή, η μόδα έχει επεκταθεί πολύ προκειμένου να καλύψει ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών στυλ. Αυτά τα στυλ περιλαμβάνουν streetwear, αθλητική μόδα, vintage επιρροή, βιώσιμη μόδα και υψηλή ραπτική, μεταξύ άλλων. Επιπλέον, οι εξελίξεις στην τεχνολογία έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της μόδας, με τις ψηφιακές τεχνολογίες όπως η 3D εκτύπωση και η τεχνολογία wearable

⁶ Payne Blance, Winakor Geitel, Farrell-Beck Jane, 2004, Ιστορία της Ενδυμασίας I Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε. ΣΕΛ71,97,99,109

⁷ Payne Blance, Winakor Geitel, Farrell-Beck Jane, 2004, Ιστορία της Ενδυμασίας II. Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε.561,570,571,572,573,

⁸ Payne Blance, Winakor Geitel, Farrell-Beck Jane, 2004, Ιστορία της Ενδυμασίας III. Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε. ΣΕΛ598-610

(φορέσιμο) να είναι μεταξύ των πιο πρόσφατων τάσεων. Επιπροσθέτως, η μόδα έχει επηρεαστεί από την παγκοσμιοποίηση και την επιθυμία για πολυπολιτισμικότητα, με αποτέλεσμα την ενσωμάτωση στυλ και τάσεων από διάφορους πολιτισμούς και περιοχές σε όλο τον κόσμο.

2.2 HAUTE COUTURE & ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙ.

Η υψηλή ραπτική είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την πιο πολυτελή κατηγορία μόδας, η οποία περιλαμβάνει τη δημιουργία υψηλής ποιότητας, χειροποίητων ενδυμάτων από κορυφαίους σχεδιαστές μόδας, σε

Εικόνα 1 Valentino A/W21 Haute Couture Courtesy of Valentino

περιορισμένη παραγωγή, με αποκλειστικούς πελάτες. Θεωρείται ως μία μορφή τέχνης. Η υψηλή ραπτική ξεκίνησε στη Γαλλία στα τέλη του 19ου αιώνα, όταν ο Charles Frederick Worth ίδρυσε τον δικό του οίκο μόδας. Για να χαρακτηριστεί η παραγωγή ενός οίκου μόδας ως υψηλή ραπτική, πρέπει να πληροί συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία ορίζονται από το Γαλλικό Υπουργείο Βιομηχανίας και το Chambre Syndicale de la Haute Couture στο Παρίσι. Τα βασικότερα από αυτά τα κριτήρια είναι, η παραγωγή περιορισμένου αριθμού χειροποίητων κομματιών, άριστης ποιότητας, κάθε σεζόν, με τη χρήση αποκλειστικά των καλύτερων υλικών και τεχνικών κατασκευής, στοχεύοντας στην εξυπηρέτηση μιας ελίτ πελατείας.⁹

Οι συλλογές υψηλής ραπτικής παρουσιάζονται σε εβδομάδες μόδας, συμπεριλαμβανομένης της Εβδομάδας Μόδας του Παρισιού, και έχουν πολύ υψηλότερες τιμές. Η υψηλή ραπτική ενσαρκώνει την πολυτέλεια και τον πλούτο και αποτελεί την επιτομή του υψηλότερου επιπέδου μόδας και στυλ. Η φωτογραφία υψηλής ραπτικής είναι μια μοναδική διαδικασία που απαιτεί εξειδικευμένο εξοπλισμό και τεχνογνωσία για να αποτυπωθούν με ακρίβεια οι περίπλοκες λεπτομέρειες και τα

⁹ « What is the definition of Haute Couture », Dressful.com, September 17, 2010 by Eva Last Updated on December 15, 2021 <http://www.dressful.com/583/what-is-the-definition-of-haute-couture>, ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023

υλικά του σχεδιαστή. Είναι σημαντικό για τους φωτογράφους που θα το αναλάβει να διαθέτει γνώσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών υφασμάτων και υλικών, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών παραγωγής τους. Έτσι θα έχει τη δυνατότητα να επιλέξουν τις κατάλληλες θέσεις φωτισμού και λήψης που αναδεικνύουν τα χρώματα, τις υφές και τις περίπλοκες λεπτομέρειες κάθε ρούχου στο μέγιστο βαθμό.

Το θεατρικό κοστούμι είναι μια κατηγορία ενδυμασίας η οποία έχει σχεδιαστεί ειδικά για ηθοποιούς, για να φορεθεί κατά τη διάρκεια μιας παράστασης. Αυτά τα κοστούμια είναι σχολαστικά κατασκευασμένα έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν την εποχή και τον χαρακτήρα του ρόλου που ενσαρκώνει και συχνά συνοδεύονται από πρόσθετα αξεσουάρ όπως καπέλα, γάντια και παπούτσια. Τα θεατρικά κοστούμια είναι συνήθως χειροποίητα με μεγάλη προσοχή και έμφαση στη λεπτομέρεια. Αυτή η

ενδυμασία φοριέται από τους ηθοποιούς μια θεατρική παράσταση συμβάλλοντας στη ζωντάνια των ρόλων αλλά και στην ανάδειξη της συνολικής ατμόσφαιρας, συμπληρώνοντας τα σκηνικά. Τα θεατρικά κοστούμια εξυπηρετούν έναν συγκεκριμένο σκοπό σε μια παράσταση και προσαρμόζονται από έμπειρους σχεδιαστές για να ταιριάζουν με τον χαρακτήρα που τα φορά.¹⁰

Σήμερα η χρήση των ρούχων υψηλής ραπτικής

και των θεατρικών κοστούμιών στις φωτογραφίες μόδας χρησιμοποιούνται περισσότερο σύμβολο καλλιτεχνικής έκφρασης παρά ως ένα ακριβό ρούχο. Καταλήγοντας σε αυτό το συμπέρασμα στην παρούσα εργασία οι δύο συγκεκριμένες έννοιες χρησιμοποιήθηκαν ως μεταφορά για να παραλληλιστεί ο χώρος, το φυσικό τοπίο, η ιστορία, οι polaroid φωτογραφίες μαζί με τον άνθρωπο. Η κατασκευή των ρούχων που δεν θεωρείται όπως και στα Haute Couture φορέσιμη έτσι και στην συγκεκριμένη πτυχιακή οι όγκοι, τα άκαμπτα υλικά των φορεμάτων, τα χρώματα και τα μοτίβα συνέθεσαν ένα ψυχογράφημα της ιστορίας του τόπου αλλά και της ιστορίας

¹⁰ «Το θεατρικό κοστούμι, η ιστορία και τα χαρακτηριστικά του. Θεατρική φορεσιά Η ελληνορωμαϊκή θεατρική φορεσιά συνέχισε να επηρεάζει τη σκηνική φορεσιά των μεταγενέστερων χρόνων», GIGAFOX.RU, <https://gigafox.ru/el/ovulyaciya-menstruaciya/teatralnyi-kostyum-ego-istoriya-i-osobennosti-kostyum-teatralnyi-greko-rimskii-teatralnyi-kostyum-p/> ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023

της μόδας που αφηγείται αυτή η πτυχιακή, παρά μία έτοιμη κολεξιόν ρούχων που μπορεί να φορεθεί μαζικά στη καθημερινότητα.¹¹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ.

3.1 ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΙ ΜΟΔΑΣ

Πέρα από τον απλό φωτογράφο, υπάρχει και ο πιο εξειδικευμένος φωτογράφος μόδας, ο οποίος ειδικεύεται στην φωτογράφιση ρούχων, αξεσουάρ, κοσμημάτων πάνω σε κάποιον άνθρωπο, συνήθως μοντέλο. Ένας φωτογράφος μόδας, χρησιμοποιεί συγκεκριμένες τεχνικές γνώσεις και υλικά για να φωτογραφίζει το αντικείμενο. Μέσα από τον τρόπο που θα φωτίσει το θέμα του, είτε με φυσικό, είτε με τεχνητό φως, δηλαδή flash studio ή led φώτα, την επιλογή ενός φόντου (background), το χρώμα, την υφή του, το υλικό κατασκευής του, τον όγκο του, όπως επίσης, τη στάση του σώματος (πόζα) και την ομάδα ανθρώπων που επιλέγει, θα δημιουργήσει μια ιστορία που θα συνεπάρει τον αποδέκτη. Σκοπός του είναι να τον κάνει να δει ταυτόχρονα και το προϊόν μεμονωμένα αλλά πολλές φορές και το μήνυμα που κρύβει μέσα της μια εικόνα. Μερικοί από τους πιο διάσημους φωτογράφους μόδας που άσκησαν μεγάλη επίδραση, είναι οι Mario Testino, Steven Meisel, David LaChapelle, William Klein, Tim Walker, Richard Avedon, Irving Penn, Helmut Newton, Paolo Roversi, Peter Lindbergh, Tassos Vrettos, Nikos Papadopoulos, Panos Giannakopoulos, Dimitris Skoulos, Giorgos Malekakis. Οι δύο φωτογράφοι ωστόσο που άσκησαν την κυριότερη επίδραση στην παρούσα εργασία είναι η Mara Desipris και η Annie Leibovitz.

Εικόνα 3 Cortesy of Giorgio Armani

Η Mara Desipris, παρόλο που ξεκίνησε ως μοντέλο και μούσα σχεδιαστών στη δεκαετία του 90', συνέχισε ως φωτογράφος μόδας κατακτώντας όχι μόνο τον ελλαδικό χώρο αλλά κάνοντας παγκόσμια καριέρα, με δημοσιεύσεις στα περιοδικά VOGUE, ELLE, GQ, MARIE CLAIRE και στο

¹¹ "Haute Couture ή Υψηλή Ραπτική" World press.com 30/01/2019, <https://efisoul63.wordpress.com/2019/01/30/haute-couture-ή-υψηλή-ραπτική/> ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023

περιοδικό BLUE της AEGEAN. Το συγκεκριμένο περιοδικό καθώς και οι φωτογραφίες που έχει κάνει στην Κνωσό της Κρήτης, στην Αρχαία Ολυμπία, στο Σαρακηνικό της Μήλου και πολλές άλλες τοποθεσίες αποτέλεσαν την πηγή έμπνευσης και το σημείο σύνδεσης και αναφοράς της εργασίας αυτής. Πέρα από τον τρόπο που χρησιμοποιεί, την μνήμη, την ιστορία, την μυθολογία, τις παραδόσεις, τις ρίζες της και τις υφές του ρούχου σε συνδυασμό με την ποιότητα και την ποσότητα του φωτός, τις αποστάσεις, τα χρώματα και την αφήγηση, κοινό σημείο είναι η πηγή έμπνευσής και δημιουργίας, η οποία είναι ο τόπος καταγωγής

Εικόνα 4 Cortesy of Mara Desipris(@maradesipris_) instagram account

της. Τόπος καταγωγής της συγκεκριμένης φωτογράφου είναι το νησί της Τήνου. Αντίστοιχα δικός μου τόπος καταγωγής είναι η Σέριφος, η οποία αποτέλεσε το σημείο έμπνευσης και αναφοράς αλλά και την τοποθεσία στην οποία έλαβε χώρα η φωτογράφιση για τους σκοπούς της εν λόγω εργασίας¹²

Η Annie Leibovitz, είναι Αμερικανίδα φωτογράφος, με εξειδίκευση στον άνθρωπο και πιο συγκεκριμένα στον άνθρωπο μέσα από τη μόδα. Πέρα από τις εκατοντάδες φωτογραφίες που έχει κάνει για τα VANITY FAIR, ROLLING STONE

Εικόνα 5 Annie with Nick Rogers, Lazy D Ranch, Houston, Texas, 2008. Pictyre Credit Annie Leibovitz from 'Annie Leibovitz at Work'

και VOGUE, έχει φωτογραφίσει πολλούς διάσημους καλλιτέχνες, ηθοποιούς, τραγουδιστές, συγγραφείς, ακτιβιστές αλλά και απλούς ανθρώπους. Η polaroid φωτογραφία του John Lennon μαζί με την Yoko Ono, την οποία είχε τραβήξει για λογαριασμό του περιοδικού Rolling Stone, ακριβώς πέντε ώρες πριν την δολοφονία του δημοφιλούς καλλιτέχνη, είναι από τις διασημότερες λήψεις της και το

¹² Κωνσταντίνα Τάκου, Paramano, 2021, « Μάρα Δεσύπρη, η κορυφαία Ελληνίδα φωτογράφος Μόδας», <https://paramano.gr/mara-desipris-greek-fashion-photographer/>, (πρόσβαση 03/07/2022)

Εικόνα 6 A Model wearing a YSL suit in 1967 REG LANCASTER/ GETTY IMAGES

πιο πολυσυζητημένο εξώφυλλο του περιοδικού, με σημείωσε πάρα πολλές πωλήσεις.¹³

Ο τρόπος που αποδίδει τη φωτογραφία τοπίου εμπλέκοντας τον άνθρωπο μέσα σε αυτό, αποτέλεσε μεγάλη επιρροή στο πλαίσιο της συγκεκριμένης εργασίας. Τοποθετώντας ένα μοντέλο στο φυσικό περιβάλλον, χρησιμοποιώντας το ως φόντο, δημιουργεί διάφορα συναισθήματα, ενεργοποιώντας όλες τις αισθήσεις μας, ενώ διηγείται μια ιστορία. Για

παράδειγμα σε μία παραλία θα μπορούσε κάποιος να φωτογραφίσει μια καλοκαιρινή κολεξιόν μαγιό ή ρούχων, δημιουργώντας το αίσθημα της ελευθερίας, της χαλάρωσης, της ανεμελιάς. Παρόλο που φωτογραφίζει μόδα, δεν παραλείπει να φέρνει σε ισορροπία τον τεχνητό και φυσικό φωτισμό, φωτίζοντας παράλληλα σωστά, το κυρίως θέμα και το φόντο της. Τα κάδρα της είναι αρκετά ευρυγώνια αξιοποιώντας το «background» της στο έπακρο συνδυάζοντας, την προοπτική, τις γραμμές, την σύνθεση και την γεωμετρία της φωτογραφίας τοπίου, στο «κάδρο μόδας» που έχει επιλέξει. Χρησιμοποιώντας τα ρούχα, τα αξεσουάρ και τα props, ως μέσο αφήγησης μιας ιστορίας, καταλήγει να αποτυπώνει μια εικόνα μόδας, σαν αναμνηστικό πορτραίτο, καθώς τα ρούχα φαίνονται ότι είναι του ίδιου του φωτογραφιζόμενου και ο χώρος που φωτογραφίζεται είναι ο τόπος που ανήκει και ταιριάζει απόλυτα, δημιουργώντας έτσι την τέλεια ψευδαίσθηση ότι όλα είναι αληθινά και υπαρκτά και μπορούν να αποτυπωθούν. Όπως λέει και η ίδια «Ανακαλύψτε τι σημαίνει να είσαι κοντά στη δουλειά σου, να είσαι οικείος με ένα θέμα»¹⁴.

3.2 ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ ΜΟΔΑΣ.

Ξεκινώντας την αναφορά στους σχεδιαστές μόδας, πρέπει να γίνει κατανοητό πως οι πεποιθήσεις τους, οι ανάγκες της εποχής, της κοινωνίας, οι τέχνες και η βιομηχανία της μόδας, αποτελούν μερικούς από τους παράγοντες που λαμβάνουν υπόψιν, πριν καν

¹³ Ester Dobiasova, Zoner Photo Studio, Learn Zoner.com, 29/07/2020, “ 7 ways to approach portraiture like Annie Leibovitz does” ,<https://learn.zoner.com/7-ways-to-approach-portraiture-like-annie-leibovitz-does/>, (πρόσβαση 03/07/2022).

¹⁴ <https://learn.zoner.com/7-ways-to-approach-portraiture-like-annie-leibovitz-does/>

29 Ιουλίου 2020, 7 Ways to Approach Portraiture Like Annie Leibovitz Does. Annie Leibovitz At Work Phaidon Press; Illustrated edition (November 5, 2018)

ξεκινήσουν να σκιτσάρουν για μια καινούργια κολεξιόν. Η μόδα άλλαξε μετά τον 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς άλλαξαν οι άνθρωποι και όσα επιθυμούσαν πλέον να εκφράσουν ελεύθερα. Σύμφωνα με τη φράση «Το σχέδιο μόδας πρόκειται για την τέχνη της εφαρμογής του σχεδίου και της αισθητικής ή φυσικής ομορφιάς σε ρούχα και αξεσουάρ.¹⁵» Με γνώμονα αυτήν την πληροφορία το ρούχο έπαψε να έχει μόνο χρηστική αξία μετά τον πόλεμο και να υπηρετεί ένα συγκεκριμένο σύστημα. Πρόκειται πλέον για ένα στοιχείο προσωπικής έκφρασης που μπορεί να γίνει κατανοητή, χωρίς να μιλήσει κάποιος για τον εαυτό του. Αυτό, έδωσε στους σχεδιαστές μόδας την ελευθερία να δημιουργήσουν πρωτοποριακά ρούχα και αξεσουάρ, που θα άλλαζαν την ιδέα που είχαμε, για το πώς πρέπει να ντυνόμαστε ή για το πως τα ρούχα που επιλέγουμε καθορίζουν την ταυτότητά μας. Μερικοί από τους πιο πρωτοποριακούς και τολμηρούς σχεδιαστές μόδας είναι η Coco Chanel, Yves Saint Laurent, Cristobal Balenciaga, Christian Dior, Vivian Westwood, Paul Poiret, Charles James. Η Elsa Schiaparelli, Ο Alexander McQueen, ο Jean Paul Gaultier, η Iris Van Herpen, ο Maison Valentino, ο Giambattista Valli είναι κάποιοι από τους σχεδιαστές που επηρέασαν την παρούσα πτυχιακή με τα σχέδια, τις υφές και την επιλογή χρωμάτων τους. Από τον ελλαδικό χώρο επίδραση άσκησαν η Δήμητρα Πέτσα (Dipetsa), ο Άγγελος Μπράτης και ο Δημήτρης Ντάσιος. Στα φορέματα της πτυχιακής μπορεί να διακριθεί η επιρροή του κάθε σχεδιαστή. Τα υλικά και το είδος του υφάσματος που χρησιμοποιεί ο καθένας, αντανακλούν την προσωπικότητα τους.¹⁶

Ο σουρεαλισμός, η έννοια του Avant-Gard, η σεξουαλική επανάσταση και αποδέσμευση από τα στεγανά της πατριαρχίας, τα σχέδια και ρούχα που θόλωσαν την γραμμή μόδας και της τέχνης και η απελευθέρωση της γυναίκας από τον κορσέ, είναι μερικά από τα επιτεύγματα των σχεδιαστών που τόλμησαν, να αλλάξουν τον τρόπο ζωής και ένδυσης. Ο Paul Poiret ήταν ο πρώτος άντρας σχεδιαστής που άνοιξε κατάστημα ρούχων το 1903 και κατέργησε τους κορσέδες. Συνεχίζοντας σε αυτό την κατεύθυνση η Coco Chanel επινόησε το mini black dress (μικρό μαύρο φόρεμα) και καθιέρωσε την ηλιοκαμένη επιδερμίδα στον δυτικό κόσμο, καθώς μέχρι την δεκαετία

¹⁵ Χριστίνα Εξάρχου, Διπλωματική εργασία: Η τέχνη και η Μόδα, Καλλιτέχνες και ενδύματα(1900-1930), κεφάλαιο 1, σελ. 4.

¹⁶ Περσεφόνη Προβατάρη, Finebeing.gr, 10/12/2023, « Ποιοι είναι οι 10 σημαντικότεροι σχεδιαστές μόδας του 20^{ου} αιώνα.», <https://www.finebeing.gr/poioi-einai-oi-10-simantikoteroi-schediastes-modas-toy-eikostoy-aiona-5250>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Εικόνα 7 Elsa Schiaparelli (italian 1890-1973, skeleton dress) given by Miss Ruth Ford. SOURCE V&A. LONDON-VICTORIA AND ALBERT MUSEUM

του '40 το λευκό δέρμα ήταν το μόνο αποδεκτό, καθώς συνδεόταν με την καλαισθησία, τον πλούτο και την υγεία.

Κυριαρχώντας στις αγορές του Παρισιού, του Λονδίνου και του Μιλάνου, ο Yves Saint Laurent ήταν ο σχεδιαστής που έκανε τάση την δεκαετία του '70 το γυναικείο παντελόνι, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για την απελευθέρωση από τα στερεότυπα και εισάγοντας κομψό street-wear, το οποίο κυριαρχεί στη καθημερινότητα μέχρι και σήμερα. Η Elsa Schiaparelli αποδοκίμασε τους μέχρι τότε κανόνες της μόδας, δημιουργώντας πρωτοποριακά κομμάτια, όπως το φόρεμα-σκελετός, το καπέλο-παπούτσι και το φόρεμα-αστακός.

Κομμάτια, εμπνευσμένα από τον Dalí, το τσίρκο και τους πίνακες ζωγραφικής του σουρεαλισμού, έμελλε να δημιουργήσει ο Alexander McQueen διοργανώνοντας τολμηρά σόου, που εμπειρείχαν κοινωνικοπολιτικά μήνυμα, προκαλώντας αντιδράσεις από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, την θρησκεία και τον καλλιτεχνικό κόσμο. Πιο συγκεκριμένα, τα ρούχα άλλαζαν μορφή πάνω στην πασαρέλα και τα παπούτσια των μοντέλων έμοιαζαν με ζώα, όπως τα Armadillo. Το πιο χαρακτηριστικό είναι το σόου του 1999, όπου την Shalom Harlow με το διάσημο λευκό φόρεμα πάνω στην πασαρέλα, ψέκασαν με μπογιά δύο ρομπότ, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν, ως μεταφορά του κύκνειου άσματος, για το κλείσιμο μιας εποχής. Επηρεασμένος από τη παιδική του ηλικία, τη φύση, την τεχνολογία και την έννοια το παραδοσιακό ρούχο, άλλαξε την

Εικόνα 8 Shalom Harlow sprayed with paint by robots during the finale of the Alexander McQueen Spring 1999 RTW show. (Photo by Guy Marineau/Getty Images)

φιλοσοφία της σύγχρονης μόδας. Με βάση τις συλλογές και την ιστορία όλων αυτών των σχεδιαστών, οι σύγχρονοι άνθρωποι είναι πολύ πιο ελεύθεροι να εξερευνήσουν,

να διευρύνουν τα όρια της μόδας και να την επαναπροσδιορίσουν, σύμφωνα με τον τρόπο και τα βιώματα τους.¹⁷

Ο Άγγελος Μπράτης χρησιμοποιεί τα υφάσματα σαν ένα δεύτερο δέρμα, αγκαλιάζοντας κάθε σώμα διαφορετικά, αποδίδοντας την εικόνα της γυναίκας, σαν αρχαία Ελληνίδα θεά (Μούσα) με μια αίσθηση ανάλαφρη. Η όλη ιδέα πίσω από τα υφάσματα και τις υφές, ήταν τόσο οι αντιθέσεις που προκαλούσαν τόσο, στο τι μπορεί να φορεθεί σε ένα «ηλιοκαμένο» νησί, όσο και στην μίμηση των όγκων που παρατηρείτε πάνω στους βράχους, στα πετρώματα και τα μεταλλεύματα του νησιού της Σερίφου. Δημιουργώντας έναν διάλογο μεταξύ του άγριου τόπου με τα έντονα σε χρώμα, δομή, όγκους και διαφάνεια ρούχα.

Εικόνα 9 Cortesy of Official Website Angelosbrattis.com , Photo by @maradesipris

3.3 KARL LAGERFELD

Η ξεχωριστή αναφορά στον σχεδιαστή μόδας Karl Lagerfeld, αποτελεί για κομβικό σημείο, καθώς ο συγκεκριμένος σχεδιαστής, σχεδίαζε, δημιουργούσε και φωτογράφιζε τα ρούχα του, μέσα από δική του οπτική. Πέρα από τις αρμοδιότητες του σχεδιαστή, φωτογράφου, καλλιτέχνη, διετέλεσε τα χρέη του δημιουργικού διευθυντή σε δύο από τους πιο γνωστούς οίκους μόδας στον κόσμο, στην Chanel (1983) και Fendi (1965), μέχρι και το 2019, όταν και απεβίωσε. Ο Karl πέρα από την εξ ολοκλήρου δημιουργία των συλλογών του, οργάνωνε παγκόσμιες καμπάνιες, editorial περιοδικών και φωτογραφίες εξωφύλλων και αυτό που πάντα τον έκανε να ξεχωρίζει ήταν το συγκεκριμένο όραμα και στυλ του. Όπως είπε η Vivian Westwood σε μια συνέντευξή της «τα ακριβά ρούχα και το να είσαι μέσα στις τάσεις της μόδας είναι κάτι που αγοράζεται, το στυλ είναι κάτι που δεν αγοράζεται». Οι καθαρές γραμμές, τα έντονα χρώματα, η έντονη αντίληψη του φωτός και της ποιότητας που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί σε διαφορετικές περιπτώσεις, σε συνδυασμό με την αφήγηση μίας

¹⁷ Sarah Mower, Vogue.com, “Remembering the potent performance art of Alexander McQueen’s No.13- collection-20 years later”, 14/09/2018, <https://www.vogue.com/article/alexander-mcqueen-no-13>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Εικόνα 10 Courtesy OF Karl Lagerfeld. Cover of youtube video-A tour of Karl Lagerfeld's Studio | SS17 Campaign Making Of

ιστορίας και την υπερβολική προσοχή της λεπτομέρειας, τον έκαναν ένα σύγχρονο μύθο, τον οποίο συνεχίζουν να αναφέρουν, να μιμούνται και να μελετούν.¹⁸

Πολλές από τις φωτογραφίες του έχουν εκδοθεί σαν βιβλία, καθώς τον χαρακτήριζε μια πολύ ευφάνταστη

και πολυεπίπεδη δημιουργία, συνδυάζοντας την αρχιτεκτονική, το πορτραίτο, τα αξεσουάρ και πρωτοποριακές μεθόδους, όπως η εκτύπωση φιλμ μεγάλου φορμάτ, τα Polaroids, οι πράσινες εκτυπώσεις πλατίνας και οι εκτυπώσεις φωτιάς. Όπως αναφέρει και ο ίδιος «Ο παραλογισμός και ο αντιπαραλογισμός είναι δύο πόλοι της δημιουργικής έκφρασης και ενέργειας». Με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και της ψηφιακής εικόνας μπόρεσε να μεταμορφώσει τις εικόνες του, όπως ήθελε, καθώς πίστευε πως το ρούχο έπρεπε να είναι το επίκεντρο της εικόνας και με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζοντας έτσι την ιδέα του, για το κάθε ρούχο ξεχωριστά. Η επιλογή ενός φορέματος ή ενός σακακιού ή μιας φούστας, σε έναν εξωτερικό ή εσωτερικό χώρο, το φυσικό ή τεχνητό

φως, ήταν όλα στοιχεία που ξεκινούσαν από τον πυρήνα του ρούχου και κατέληγαν ως εργαλεία του δημιουργού για την σωστή ανάδειξη του συγκεκριμένου ρούχου. Το ομαδικό πνεύμα, η συνεργασία μεταξύ πολλών καλλιτεχνών και η καινοτομία του στο χώρο της μόδας και όχι μόνο, τον καθιέρωσαν ως θρύλο της μόδας.

Με γνώμονα, αυτές τις πληροφορίες, τα φορέματα, τα σκίτσα, η επιλογή του υφάσματος, του χρώματος τους, ο τρόπος κατασκευής τους, το styling και η ακριβής σύνδεση με τις τοποθεσίες της Σερίφου και το φυσικό τοπίο των παλιών οικογενειακών, αναμνηστικών φωτογραφιών, συνέθεσαν το κάθε κάδρο, την ιστορία και καθόρισαν το κάθε φωτογραφικό κλικ για τη συγκεκριμένη εργασία.

Εικόνα 11 Gisele Bündchen in the June 2007 issue, All rights reserved KARL LAGERFELD ARCHIVES AND HARPERS BAZZAR

¹⁸ Elena Martinique, Widewalls, 22/02/2019, "An Homage to Karl Lagerfeld and his Photography", <https://www.widewalls.ch/magazine/karl-lagerfeld-photography>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Κ4. ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

4.1Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Η αναμνηστική φωτογραφία ή αλλιώς, η φωτογραφία ως «ενθύμιο», αποτελεί την αποτύπωση μίας προσωπικής στιγμής ή γεγονότος που ανήκει στο παρελθόν, το πάγωμα μίας χρονικής στιγμής. Ο χρόνος είναι από τις λίγες δυνάμεις και έννοιες που δεν μπορεί να ελέγξει ο άνθρωπος, καταλήγοντας να χρησιμοποιεί την φωτογραφία ως όπλο για την αιώνια ύπαρξή του. Συνήθως αναμνηστικές φωτογραφίες βγάζουν οι άνθρωποι και τις ταυτίζουν με τις «χαρούμενες» στιγμές της ζωής τους, όπως αυτή του γάμου, της βάπτισης, της αποτύπωση κάποιας εμπειρίας ενός παιδιού, ενός ταξιδιού κ.α. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αυτόματα, συνειδητοποιεί κανείς ότι βγάζει φωτογραφίες προσώπων, πορτραίτα, εικόνες ανθρώπων με συναισθήματα σε μια έντονη στιγμή, με έναν από τους βασικούς άξονες, τα ρούχα που φοράνε. Μια αναμνηστική εικόνα δηλώνει μέσα από τα ρούχα και το χώρο ή το τοπίο όπου φωτογραφίζεται ένας άνθρωπος, την κατάσταση της ζωής του, την εποχή του, την προσωπικότητα του, τα ενδιαφέροντα του, γενικώς πρόκειται για μια «φωτογραφημένη πραγματικότητα».

Πέρα από την χρήση της ως ένα πεδίο ευχάριστων αναμνήσεων, η αναμνηστική φωτογραφία αποτελεί και εργαλείο ιστορικής αναδρομής, διατήρησης ενός πολιτισμού και κουλτούρας μέσα στα χρόνια. Οι συγκεκριμένες εικόνες μας βοηθούν, να κρατάμε ζωντανά κάποια ήθη, έθιμα, στιγμές και αναμνήσεις αγαπημένων προσώπων. Παρόλα αυτά η χρήση της φωτογραφίας ως ενθύμιο, συμβαδίζει με την έννοια της απουσίας και το γεγονός ότι απαθανατίζουμε τέτοιου είδους εικόνες για να τις ξεχνάμε αλλά να μπορούμε ανα πάσα στιγμή να επιστρέφουμε σε αυτές.

Οι αναμνηστικές φωτογραφίες παίζουν μεγάλο ρόλο και στον χώρο της μόδας καθώς ένας οίκος κρατάει αρχείο από την ίδρυση του, μέχρι και σήμερα. Καταγράφουν την αισθητική, τα χρώματα, το στυλ κάθε εποχής και την πορεία του οίκου. Ακόμη μπορούν να συμβάλλουν στο σχεδιασμό και την διαδικασία έμπνευσης και εκτέλεσης

Εικόνα 121992 GIANNI VERSACE LEOPARD VEST & JEANS1992 GIANNI VERSACE LEOPARD VEST1992 , CORTESY OF GIANNI VERSACE

μιας κολεξιόν, δημιουργώντας μια αίσθηση οικειότητάς με τον καταναλωτή, ωθώντας τον να εμπιστευτεί την συγκεκριμένη εταιρία και να αγοράσει τα προϊόντα της. Οι αναμνηστικές φωτογραφίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως σημείο αναφοράς για τη δημιουργία καινούργιων αξεσουάρ και ρούχων σε έναν οίκο μόδας, με πηγή έμπνευσης παλαιότερες στιγμές της πορείας τους και με αυτόν τον τρόπο να προωθήσουν κάτι που έχει ήδη πουληθεί και επαναφέρουν στο προσκήνιο ή να ενισχύσουν την αναγνωσιμότητα της επωνυμίας, προσελκύοντας νέους πελάτες, κάνοντας επίκληση στο συναίσθημα της νοσταλγίας.

Πολλές φορές, χτίζουμε μία φανταστική ιδέα ενός ανθρώπου για το ποιος ήταν με βάση, αυτό που βλέπουμε ως φωτογραφημένη πραγματικότητα. Αυτό είναι και το βασικό χαρακτηριστικό που έχουν τα ενθύμια, ότι δηλαδή έχουν ένα ιδιαίτερο νόημα για τον καθένα, αλλά σε συνδυασμό με την φωτογραφία αποτελούν πιστοποιητικό ύπαρξης και αυτό ίσως είναι και το ζητούμενο. Το φυσικό αποτύπωμα της φωτογραφίας ως ύλη, σε συνδυασμό με την έννοια της συνείδησης της απουσίας, φτιάχνουν ένα συνονθύλευμα πραγματικότητας, που δίνει την επιλογή εκμηδένισης του χρόνου, κάνοντας τους ανθρώπους να νιώσουν ασφάλεια για τη ύπαρξη τους.

Στη συγκεκριμένη πτυχιακή, παρόλα αυτά, η αναμνηστική φωτογραφία λειτούργησε ως πυξίδα μνήμης και αναφοράς της προκαθορισμένης ύπαρξης των οικογενειακών προσώπων. Βρίσκοντας εικόνες από τις δεκαετίες του '70, '80, '90 και του 2000, προσπάθησα να διεισδύσω στην καθημερινότητα, στο τρόπο ζωής, στα μέρη και τα πρόσωπα εκείνων των δεκαετιών, λαμβάνοντας υπ' όψιν πως αλλιώς γνώρισα εγώ αυτά τα συγγενικά πρόσωπα, στην διάρκεια της ζωής μου και αλλιώς φαίνεται να ήταν στο παρελθόν, γεγονός που με συνεπήρε και ενθουσίασε. Το να ανακαλύπτεις τους συγγενείς σου μέσα από αναμνηστικές τους φωτογραφίες, ως ξεχωριστούς ανθρώπους με την δική τους καθημερινότητα, τις δυσκολίες και τις χαρές, πέρα από την ιδιότητα του παππού, της γιαγιάς, της μαμάς κ.τ.λ. που είχες συνηθίσει εσύ στο παρόν, αλλάζει ριζικά το μεγαλύτερο μέρος της γνώσης τους για εκείνους, όπως και το ποια είναι η πραγματικότητα. «Οι φωτογραφίες προσφέρουν αποδείξεις»¹⁹. Με γνώμονα αυτή την φράση τις εικόνες που είδα, επέλεξα να μην τις ερμηνεύσω αλλά να τις αντιμετωπίσω ως στιγμές της ζωής τους. Με την όψη του παρελθόντος, μπόρεσα να καταλάβω για τις ρίζες και έναν από τους πυρήνες του εαυτού μου. Έτσι, συνδυάζοντας το πυρήνα του παρελθόντος και τον πυρήνα της μόδας, θέλησα να φωτογραφίσω στα

¹⁹ Susan Sontag, Περί Φωτογραφίας, κεφάλαιο Στη σπηλιά του Πλάτωνα, σελ. 17.

ίδια μέρη, που φωτογραφήθηκαν τα συγγενικά μου πρόσωπα, προσπαθώντας έτσι να συνδεθώ, να δω τι έβλεπαν εκείνοι σε αυτά τα μέρη και να μιμηθώ τον τρόπο που βίωνανε τις συνθήκες.

Ακόμη η αναμνηστική φωτογραφία αποτελεί ένα ακόμη «παραθυράκι» που μας βοηθά να αναβιώσουμε καταστάσεις που ζήσαμε κάποτε ή δεν ζήσαμε ποτέ, όπως στην συγκεκριμένη περίπτωση²⁰. Αυτή είναι και η αιτία, που εσκεμμένα επέλεξα να φωτογραφίσω με αναλογική κάμερα και έγχρωμο φιλμ, προσπαθώντας να μιμηθώ τον τρόπο που αποτυπώνανε τον άνθρωπο μέσα σε ένα κάδρο, δημιουργώντας μια παύση μέσα στο χρόνο. Εάν για αυτή την προσέγγιση γινόταν χρήση της ψηφιακής φωτογραφίας και όχι της τότε παραδοσιακής αναλογικής φωτογραφίας θα ήταν σαν κανείς να προσβάλλει αυτήν την αποφασιστική, μη επανάληψη, διαδικασία, που δεν επιτρέπει λάθη. Τα άπειρα κλικ, που επιτρέπει μια ψηφιακή κάμερα απομακρύνουν από την πιο απλοϊκή αλλά αυστηρή και ιδιαίτερα προσεκτική διαδικασία φωτογράφισης του παρελθόντος. Το συγκεκριμένο πρότζεκτ πρόκειται για μια «χειρονομία

Εικόνα 13 ALL RIGHTS RESERVED BY GETTY IMAGES, VERSACE SHOW SEPTEMBER 2017-TRIBUTE TO MEMORY OF GIANNI VERSACE

αποχαιρετισμού, έναν μικρό θάνατο»²¹, κάτι που δεν πρόκειται ή σαν κάτι δεν θα ήθελα να επαναληφθεί, όπως ακριβώς έγινε και με τις αναμνηστικές φωτογραφίες των συγγενών μου. Συμπερασματικά, προσπάθησα να καταλάβω περισσότερα για εμένα, την ιστορία μου και το παρελθόν μου, μέσα από μια καινούργια, δική μου, φωτογραφημένη πραγματικότητα.

4.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ ΚΑΔΡΟΥ.

Η έννοια του τετράγωνου κάδρου με την φωτογραφία συνδέεται άρρηκτα, με τον τρόπο που θα φωτογραφίσουμε, την αφήγηση, την τεχνική διαδικασία και την νοηματοδότηση που θέλουμε να δώσουμε. Ο οριοθέτηση του κάδρου, η επιλογή της επιφάνειας δημιουργίας και η αποτύπωση μέσα σε αυτό, είναι σημαντικός παράγοντας

²⁰ Κωστής Αντωνιάδης, Λανθάνουσα εικόνα, Δοκίμιο για τη φωτογραφία, 3^η έκδοση, σελ. 20.

²¹ Κωστής Αντωνιάδης, Λανθάνουσα εικόνα, Δοκίμιο για τη φωτογραφία, 3^η έκδοση, σελ. 16.

παραγωγής και δημιουργίας του συνολικού έργου. Το τετράγωνο κάδρο και φορμάτ, είναι τύπος φιλμ και οι διαστάσεις του είναι συνήθως 6x6cm ή 6x4,5cm ή αλλιώς 1:1, γεγονός που δηλώνει την ίση απόσταση πλευρών, μήκους και πλάτους του φωτογραφικού κάδρου. Αρχικά ήταν δημοφιλείς στις κάμερες μεσαίου φορμάτ και μερικές μηχανές από αυτές είναι η Hasselblad και η Rolleiflex.

Εικόνα 14 ALL RIGHTS RESERVED BY ADORAMA.COM / IMAGE USED IN ARTICLE FOR ASPECT RATIO IN PETER;S DAM ARTICLE, PUBLISHED

Η ιστορία του τετράγωνου φορμάτ εντοπίζεται στις αρχές της δεκαετίας του 1920, όπου η Kodak, έβγαλε στην αγορά την Brownie Camera, που χρησιμοποιούταν από όλους, καθώς πρόκειται για μια πιο προσιτή και εύχρηστη κάμερα με 120 roll film format. Το 1932, συνεχίζει η Rolleiflex με την TLR (twin lens reflex) και η Hasselblad το 1948, παρουσιάζει την πρώτη κάμερα της, μεσαίου φορμάτ. Πρόκειται για ένα φορμάτ που έγινε γνωστό, λόγω της πολυχρηστικότητας του και της ευκολίας στη σύνθεση ενός κάδρου. Μέχρι και σήμερα, ορισμένες ψηφιακές κάμερες έχουν την δυνατότητα αλλαγής κάδρου, σε 1:1, όπως και στην ψηφιακή επεξεργασία. Η Kodak αποτελεί, μια από τις λίγες εταιρίες που έμεινε πιστή σε αυτό το κομμάτι και το διατηρεί μέχρι και σήμερα την παραγωγή φιλμ παρόλο που ζούμε στον κόσμο της ψηφιακής εικόνας.

Το τετράγωνο κάδρο βοηθάει το βλέμμα μας, να επικεντρωθεί σε ένα σημείο και να αντιληφθούμε καλύτερα τον οπτικό κόσμο. Μέσα σε ένα τετράγωνο κάδρο, οριοθετούμε και δίνουμε σχήμα στον πραγματικό κόσμο. Επιπλέον, ο τετράγωνος σχεδιασμός προσδίδει ισορροπία στην σύνθεση και έχει την δυνατότητα παραγωγής απλής και σταθερής αισθητικής, με γνώμονα την «χρυσή τομή» και την γεωμετρία.

Την δεκαετία του 1950 και 1960 ο φωτογράφος Richard Avedon χρησιμοποιεί το τετράγωνο κάδρο για να αφηγηθεί μια ιστορία μόδας και έκτοτε καθιερώθηκε ως εργαλείο και καλλιτεχνικό μέσο παρουσίασης μιας εικόνας, υποδηλώνοντας την άρτια αισθητική, την κομψότητα και την ισορροπία μέσα σε ένα συμμετρικό κόσμο που μας οδηγεί στο να ακολουθήσουμε το οπτικό κέντρο.

Τα τελευταία χρόνια παρόλη την ανάπτυξη και τη γρήγορη μετάδοση της ψηφιακής εικόνας, κοινωνικά μέσα δικτύωσης όπως το Instagram, εξακολουθούν να έχουν ως σημείο αναφοράς το τετράγωνο κάδρο και τα vintage φίλτρα, διαφοροποιώντας το από τα ορθογώνια κάδρα του υπόλοιπου διαδικτύου. Εκμεταλλευόμενοι την έννοια της

ανάμνησης στην οποία κυριαρχεί, το αίσθημα της νοσταλγίας πως ανήκουμε δηλαδή σε μία άλλη εποχή, την οποία προσπαθούμε να ανακαλύψουμε και να καταλάβουμε. Παρόλο, που η ιδέα του τετράγωνου κάδρου έχει εξελιχθεί, ο συμβολισμός παραμένει αναλλοίωτος, δημιουργώντας μια αίσθηση οικειότητας και συσχετισμού στην καλλιτεχνική αφήγηση, με το παρελθόν και το παρόν. Ίσως πρόκειται το για το πιο σημαντικό ζήτημα πριν καν ξεκινήσουμε την οργάνωση μια ιδέας ή τη διαδικασία φωτογράφισης. Το πως και γιατί θα επιλέξουμε το συγκεκριμένο θεματολογικό κάδρο, καθορίζει τα όρια του χρώματος, των όγκων, των υφών και των σχημάτων, που θέλουμε να αποδώσουμε. Με το τετράγωνο κάδρο, διακρίνεται εύκολα το οπτικό κέντρο και το βλέμμα οδηγείται σκόπιμα εκεί από τον εκάστοτε καλλιτέχνη.

Η ύπαρξη θέματος γίνεται διακριτή άμεσα, χωρίς αφηρημένες πληροφορίες και οπτικούς θορύβους. Πόσο μάλλον, σε μια φωτογράφιση όπου το μοντέλο θα πρέπει να αναδειχθεί και να επιβληθεί, ανάμεσα σε βράχια και τεράστιους όγκους. Το οπτικό κέντρο έτσι φανερώνει την αφήγηση και το κυρίαρχο θέμα, δημιουργώντας ένα ενιαίο και ομοιογενές φόντο. Η μόδα αποτελεί την απεικόνιση μιας ιδέας με πρωταγωνιστή της το ρούχο. Για να συνυπάρξουν αρμονικά η πόζα, η έκφραση, η κίνηση του μοντέλου, σε συνδυασμό με το φόντο ως συμπληρωματικό στοιχείο, οπτικής συνέχειας, πρέπει να στηθεί μια «χορογραφία» που θα δίνει τον ρυθμό της αφήγησης και κατά συνέπεια της ανάγνωσης του έργου²².

Με το τετράγωνο φορμάτ περιορίζεις τις επιλογές απεικόνισης του θέματος. Η συμμετρία και η ομοιότητα των πλευρών του, αφήνει ως μόνο περιθώριο αλλαγής την κλίμακα του φωτογράφου. Δεν μπορείς με άλλα στοιχεία να αλλάξεις την οπτική αφήγηση, ούτε να διαφοροποιήσεις κάποιες εικόνες σε κάθετο ή παραλληλόγραμμο κάδρο. Οι πανομοιότυπες πλευρές του, μου έδωσαν την δυνατότητα να αντιληφθώ, το τι πραγματικά ήθελα να αφηγηθώ, να αποκαλύψω και να κρύψω, με βάση την αλήθεια που είχα στα χέρια μου από τις αναμνηστικές φωτογραφίες και την πραγματικότητα που ήθελα να αποτυπώσω.

Σε δεύτερο επίπεδο, δημιουργεί και την ανάγκη ανάδειξης των όγκων των ρούχων σε συνδυασμό με αυτήν των φυσικών τοπίων της Σερίφου, προσπαθώντας να μιμηθώ κάθε φυσικό στοιχείο διαφορετικά. Το συγκεκριμένο κάδρο προσφέρει στιβαρότητα,

²² Χάρης Α. Πρέσσας, Συνθέτοντας, Βασικές αρχές Εικονοποίησης, 5^η έκδοση, κεφάλαιο οπτικό κέντρο σελ. 85.

Εικόνα 16 J. Howard Miller's "We Can Do It!" poster from 1943

ένταση, λογική και ισότητα²³. Πρόκειται για λέξεις και έννοιες, που βοήθησαν να σχηματίσω το φως, να επανεξετάσω και να οριοθετήσω τον όγκο του φυσικού τοπίου και να δώσω κίνηση, ζωντάνια και σχήμα στο ρούχο μέσα από κατά τ' άλλα στατικές πόζες. Η διαδικασία αυτή λειτούργησε υπέρ της συγκεκριμένης πτυχιακής, καθώς δίνει την αίσθηση της ομοιομορφίας και την ψευδαίσθηση ότι τα

ρούχα και το μοντέλο ήταν αναπόσπαστο κομμάτι του σημείου αυτού, μέσα στον χρόνο. Μέσα από την προσέγγιση της φωτογράφισης σαν να είμαι σε κλειστό στούντιο, μπόρεσα να αποτυπώσω και να συγκεντρωθώ σε αυτό το οπτικό κέντρο που λέγεται μόδα. Έχοντας ως αφηγηματικό μέσο το τετράγωνο κάδρο, τις γραμμές, τις φόρμες, τις υφές και την αλλαγή της οπτικής κλίμακας, συνέθεσα μια νέα πραγματικότητα.

Εικόνα 15 Photo: Karlie Kloss for Neiman Marcus Art of Fashion Spring 2013 Campaign, ALL RIGHTS RESEVED

4.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΟΖΑΣ, ΤΟΥ ΥΦΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ.

Η πόζα παίζει μεγάλο ρόλο, στην σωστή ανάδειξη του ρούχου. Μέσω αυτής παρουσιάζεται ένας άνθρωπος, έτσι συστήνεται και δείχνει συναισθήματα και προσωπικότητα μαζί. Η πόζα μπορεί να αποτελέσει το βασικό τρόπο ανάδειξης ενός ρούχου. ενώ ταυτόχρονα αποτελεί ένα αυτοματοποιημένο φωτογραφικό μήνυμα. Η κωδικοποίηση της πόζας, περνάει στο υποσυνείδητο μας, μεταφέροντας ένα ξεκάθαρο

²³ Χάρης Α. Πρέσσας, Συνθέτοντας, Βασικές αρχές Εικονοποίησης, 5^η έκδοση, οριοθέτηση θέματος σελ.52

μήνυμα σε κάθε περίπτωση. Πιο συγκεκριμένα, οι πόζες και η γλώσσα του σώματος, αλλάζουν από έναν κατάλογο, σε ένα editorial μόδας και από ένα πορτραίτο σε μία διαφημιστική καμπάνια. Το πως θα νιώθουμε, το πότε και πως πρέπει να φοράμε τα

Εικόνα 17 ALL RIGHTS RESERVED BY ZEUS+ΔΙΟΝΗ instagram. Picture rights @kaplanidis_

ρούχα, είναι ένα από τα μηνύματα που μεταδίδει η βιομηχανία και φωτογραφία μόδας.

Η πόζα είναι ένα από τα πολλά τεχνάσματα και μία μορφή «κωδικοποίησης της πραγματικής σκηνής»²⁴. Ουσιαστικά μιλάμε για το σημαίνον και σημαίνόμενο της μόδας. Ο R.Barthes αναλύει αυτή την τεχνική του ψεύτικου τεχνάσματος, που εμπλέκεται απροειδοποίητα στο αληθινό μήνυμα της φωτογραφίας. Πολλές φορές οι άνθρωποι, βρίσκουν δύναμη και στοιχεία που τους λείπουν μέσα από τις εικόνες και ξεχνάνε πως μια εικόνα μπορεί να αποτελεί προϊόν μοντάζ, δηλαδή μίας αλλοιωμένης πραγματικότητας και η σκηνοθεσία μίας κατάστασης. Αν μια εικόνα δεν αποκαλύπτει την στρέβλωση της πραγματικότητας που φωτογραφήθηκε η σημειολογική έννοια παραμένει ίδια και ο θεατής την

αντιλαμβάνεται ως πραγματικότητα. Το «σημείο» στη μόδα είναι η πόζα που γεφυρώνει το σημαίνον με το σημαίνόμενο, καθώς δεν αποτελεί εξολοκλήρου συστηματική πράξη της φωτογραφίας.

Οι πόζες πολλές φορές είναι μια κίνηση ή χειρονομία ή και η στάση του σώματος που θα κάνει κάποιος άνθρωπος φυσικά στην καθημερινότητα του. Ο Barthes αναφέρει πως είναι «η εικονογραφική συμπαραδήλωση, που αντλεί τα υλικά της από την ζωγραφική, το θέατρο, τους συνειρμούς ιδεών, τα τρέχοντα μεταφορικά σχήματα»²⁵. Με βάσει αυτού η μόδα και η διαφήμιση χρησιμοποιεί την πόζα ως ένα σωστά δομημένο και προβλέψιμο μήνυμα. Η συνδιάλεξη της πόζας με τον άνθρωπο, έχει βοηθήσει στο να καταλαβαίνουμε καλύτερα και ευκολότερα ένα μήνυμα. Στην ουσία πρόκειται για ένα οπτικό διάλογο από στερεοτυπικές χειρονομίες και κινήσεις που έχουμε μάθει να μιμούμαστε.

²⁴ Κωστής Αντωνιάδης, Λανθάνουσα εικόνα, Δοκίμιο για τη φωτογραφία, σελ. 118.

²⁵ Κωστής Αντωνιάδης, Λανθάνουσα εικόνα, Δοκίμιο για τη φωτογραφία σελ. 120

Σε παλιότερες δεκαετίες παρατηρούσαμε μία μεγαλύτερη κλίση στην αφύσικη και επιτηδευμένη, υπερβολική πόζα. Φαίνεται όλα να είναι υπερβολικά στημένα και ορισμένα, σε πλήρη έλεγχο. Σε συνδυασμό με την γωνία λήψης του φωτογράφου, ακολουθώντας την εξέλιξη της ιστορίας του ρούχου, κατέληξε να συμβολίζει την απελευθέρωση, την ανάδειξη του πλούτου την δύναμη την κοινωνική τάξη και θέση. Χέρια με έντονες κινήσεις και γωνίες, πόδια στον αέρα, σχήματα στα σώματα αφύσικα και εκφράσεις θεατρικές, χαρακτήριζαν την φωτογραφία μόδας, δημιουργώντας αυτήν την ανάγκη από το τέλος του 2^{ου} Παγκοσμίου πολέμου μέχρι και τις αρχές του 2000.

Εικόνα 18 COURTESY AND RIGHTS BY COCA-COLA.COM

Στη σύγχρονη εποχή οι πόζες, συνοδεύουν το ρούχο και δεν του δίνουν έναν πιο έντονο ή διαφορετικό χαρακτήρα. Η απλότητα και το ανεπιτήδευτο, φαίνεται να είναι αυτό που ζητάει η εποχή και ο κόσμος, κάνοντας τον να θέλει να αποκτήσουν αυτήν την αίσθηση της ανεμελιάς. Στη συγκεκριμένη πτυχιακή η πόζα συνδυάζει και τις δυο εποχές. Η απλότητα στην πόζα μεταφράζεται ως η ηρεμία, η γαλήνη και η άνεση που νιώθει το μοντέλο όταν φοράει αυτά τα ρούχα, σαν να περνάνε όλα τα προβλήματα, να απολαμβάνει τη ζωή και να αναβιώνει τις μνήμες των προγόνων των αναμνηστικών φωτογραφιών, με ευγένεια και σεβασμό. Από την άλλη οι έντονες θεατρικές πόζες συμβολίζουν την διάδοση του φεμινισμού, μεταδίδοντας ένα μήνυμα δυναμισμού, σιγουριάς και απελευθέρωση της ενοχοποιημένης σεξουαλικότητας των γυναικών. Καταληκτικά η πόζα βοηθάει στην ανάδειξη του ρούχου, παρεμβαίνει και εξαναγκάζει είτε το μοντέλο που εκτελεί την πόζα, είτε τον θεατή να σκηνοθετήσει και εκείνος την πραγματικότητα, βιώνοντας συγκεκριμένα μηνύματα, μέσα σε αυτά τα ρούχα.

Το ύφασμα σε συνδυασμό με την πόζα αποτελεί πυλώνα ανάδειξης ρουχισμού και καλλιτεχνικής αφήγησης του. Το ύφασμα πρόκειται για το προϊόν που δημιουργείται με την ύφανση, το κροσέ και το πλέξιμο. Πέρα από τα διάφορα είδη υφάσματος που υπάρχουν, οι πρακτικές εφαρμογές του, συγκαταλέγονται και στις συμβολικές και πολιτιστικές έννοιες. Οι σχεδιαστές το χρησιμοποιούν πολλές φορές για να χαρακτηρίσουν μια ολόκληρη κολεξιόν και ένα χρώμα του υφάσματος, έχει την δύναμη να ορίσει ολόκληρη την βιομηχανία μόδας και τις τάσεις της. Οι υφές και τα σχήματα ενός ρούχου, προκαλούν ένα συναίσθημα και νοηματοδοτούνται πολλές φορές μέσα

σε μία κοινωνία. Αυτός μπορεί να γίνει και ο λόγος που επιλέγεται ένα ρούχου, βάσει της τάσης και όχι μόνο της χρηστικής του αξίας. Αυτό μπορεί να συμβαίνει και μόνο με το ύφασμα. Το μετάξι, είναι άμεσα συνυφασμένο με την χλιδή, τον πλούτο και την ευημερία, ενώ αντίθετα το βαμβάκι αποτελεί υλικό άνετο, οικονομικό και πρακτικό, γεγονός που συνδέεται με την εργατική τάξη και όχι με την «υψηλή κοινωνία».

Κάποια από τα υφάσματα που χρησιμοποιήσα εγώ ήταν το τούλι και η οργαντίνα. Παρόλα αυτά σε συνδυασμό με το φυσικό τοπίο και το φως ήθελα να μεταφέρω την απελευθέρωση, τα υφάσματα που χρησιμοποιούσανε στην αρχαιότητα, τον δυναμισμό και το σχήμα του γυναικείου σώματος, την αίσθηση της λεπτότητας, της ρευστότητας, της διαφάνειας, του ρομαντισμού, της θηλυκότητας, της κομψότητας και του αισθησιασμού. Χρώματα όπως το μαύρο συμβολίζουν την κομψότητα και δημιουργούν μια αίσθηση μυστηρίου, ενώ το μπλε την ηρεμία την σταθερότητα. Το λευκό συνδέεται άρρηκτα με την αρχαία Ελλάδα, τα φορέματα που φορούσανε οι Θεές του Ολύμπου, τον μιναλισμό, την απλότητα και την αγνότητα. Το κόκκινο συχνά το βλέπουμε δίπλα από την έννοια της αγάπης, της αυτοπεποίθησης και του πάθους.

4.4 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΑΣ ΣΤΗ ΜΟΔΑ.

Ο όρος «Μούσα» προέρχονται από την ελληνική μυθολογία. Οι μούσες ήταν εννέα θεές των τεχνών και της επιστήμης. Τα ονόματά τους ήταν Καλλιόπη, Κλειώ, Ερατώ, Ευτέρπη, Μελπομένη, Πολύμνια, Τερψιχόρη, Θάλεια και Ουρανία. Στην ελληνική μυθολογία εμφανίζονται να παίζουν μουσικά όργανα, να ασχολούνται με τα γράμματα και τις επιστήμες και οι συγγραφείς αρχαίων κειμένων τις αναφέρουν ως πηγή έμπνευσης. Έτσι, λοιπόν οι σχεδιαστές και φωτογράφοι μόδας μετονομάζουν ένα μοντέλο σε Μούσα τους, καθώς τους καθοδηγεί να φτιάξουν ρούχα ή να στήσουν μια ολόκληρη ιδέα γύρω από την προσωπικότητα τους, καθώς επηρεάζει, σχηματίζει και έχει επιρροή σε όλο τον κόσμο. Η παρουσία τους στον σύγχρονο κόσμο της μόδας, του τραγουδιού, των ταινιών και του θεάτρου είναι ολοφάνερη και συνεχή, καθώς οι Μούσες αποτελούν σύμβολο έμπνευσης, ευφυΐας και εξέλιξης.²⁶

Χρησιμοποιώντας τον όρο κυριολεκτικά, για να προσδιοριστεί το φυσικό κάλλος μιας κοπέλας και μεταφορικά για το έργο και την μοναδικότητα της προσωπικότητας

²⁶ Χαρά Βασιλείου, « Οι 9 Μούσες στην ελληνική μυθολογία», 10 Σεπτεμβρίου 2020 [https://www.maxmag.gr/politismos/istoria/moyses/\(πρόσβαση 03/07/2022\)](https://www.maxmag.gr/politismos/istoria/moyses/(πρόσβαση 03/07/2022)).

Εικόνα 19 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

της και του στυλ της, οι σχεδιαστές και οι φωτογράφοι αναπτύσσουν στενούς δεσμούς και ιδέες με βαθύ νόημα και για τις δυο πλευρές. Καθορίζοντας, με αυτόν τον τρόπο, ένα δημιουργικό και φρέσκο όραμα, δηλαδή μια σειρά από εικόνες που απεικονίζουν μια κολεξιόν ρούχων. Η δική μου οπτική δεν διαφέρει καθόλου, καθώς με τον τίτλο μου «Μούσες» αναφέρομαι μεταφορικά στις θεές και τις ιδιότητες τους σε κάθε εικόνα και φόρεμα της πτυχιακής μου και κυριολεκτικά, καθώς το μοντέλο, πρόκειται για

μια κοπέλα που έχουμε μεγαλώσει μαζί όλα τα καλοκαίρια από την αρχή της ζωής μας, στο νησί της Σερίφου. Πέρα από το ότι κατανοεί πνευματικά, συναισθηματικά και πρακτικά την φύση της πτυχιακής, συνδέεται και η ίδια με το κομμάτι της ανάμνησης και την έννοια της Μούσας, κάνοντας το τοπίο και τα ρούχα πρωταγωνιστές, και όχι τον εαυτό της, την ενσάρκωση της έννοιας της σύγχρονης ομορφιάς.

Εικόνα 20 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: BACKSTAGE ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗΣ.

5.1 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ & ΚΑΜΕΡΑ

Εικόνα 21 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

Στην εκτέλεση της φωτογράφισης χρησιμοποιήθηκε η ψηφιακή φωτογραφική μηχανή Nikon d3300 και η αναλογική κάμερα ZENZA BRONICA ETR μεσαίου φορμάτ. Κατά κύριο λόγο χρησιμοποιήθηκε η αναλογική κάμερα, με τα ρολά φιλμ portra 400 της Kodak. Πέρα από την κάμερα χρησιμοποιήθηκε ένα φωτογραφικό τρίποδο Manfrotto, ένας ανακλαστήρας και φωτόμετρο. Ο λόγος

Εικόνα 22 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

που διεξήχθη η φωτογράφιση με αναλογικά μέσα, είναι ότι οι εικόνες από τις οποίες εμπνεύστηκα είναι παλιές αναμνηστικές εικόνες από την γενιά των παππούδων μου και της μητέρας μου και αποτελούν κομμάτι της ιστορίας, λόγω των ορυχείων των μεταλλίων της Σερίφου. Οι συγκεκριμένες εικόνες, αποτελούν ντοκουμέντα της σκληρής καθημερινότητας και του τρόπου ζωής των ανθρώπων στο νησί εκείνη την εποχή. Τα

χρώματά από τις polaroid εικόνες και από το εκτυπωμένο φιλμ, επηρέασαν την επιλογή μου, τόσο στα χρώματα των ρούχων όσο και στην φωτογραφική διαδικασία. Πέρα από τα χρώματα του φιλμ που είναι πλούσια, οι υφές διέφεραν, κάνοντας τα ρούχα να φαίνονται κομμάτι του τοπίου. Η γεωμετρία ήταν καθοριστικός παράγοντας οπτικής αφήγησης του πρότζεκτ, καθώς οι γραμμές και ο όγκος του κάθε στοιχείου μέσα στην εικόνα, καθοδηγούν το βλέμμα, διηγώντας από μόνα τους την ιστορία. Επιπροσθέτως, καθώς η διαδικασία φωτογράφισης με φιλμ απαιτεί πιο αυστηρά όρια, στο πως θα μετρηθεί η ποσότητα του φωτός, στο πως θα διαχειριστεί κανείς τα μετρημένα κλικ που προσφέρει το κάθε φιλμ, ξαναγνώρισα και κατανόησα την διαδικασία φωτογράφισης, σύνθεσης ενός κάδρου και προσεχτικής επιλογής ώρας φωτογράφισης και τοποθεσίας. Κάθε κλικ, κάθε πόζα, κάθε αλλαγή ρούχου και τοποθεσίας αποτελούσε αποφασιστική στιγμή. Όλες οι φωτογραφίες είχαν ξαναγίνει δοκιμαστικά σε άλλες στιγμές (μέρες, μήνες και 2 χρόνια πριν), στις ώρες που θέλαμε για να είμαστε σίγουροι ότι θα πετύχουμε το φως και το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Εικόνα 23 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-

5.2 ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΑΞΕΣΟΥΑΡ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗΣ

Τα περισσότερα υφάσματα αγοράστηκαν από το κέντρο της Αθήνας κοντά στο Μοναστηράκι. Πρόκειται για οικονομικά υφάσματα, που επιλέχθηκαν με βάση την υφή και το χρώμα τους, κάτι το οποίο δεν φαίνεται στο τελικό αποτέλεσμα. Για να μιμηθείς φορέματα υψηλής ραπτικής, χρειάζονται πολλά μέτρα ύφασμα. Τα υφάσματα που χρησιμοποιήθηκαν είναι η οργάντζα, μουσελίνα, το ελαστικό τούλι, το σκληρό

Εικόνα 24 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

τούλι, το μετάξι και διάφανα υφάσματα (Κρεπ Σατέν-σατέν-Βουάλ). Η επιλογή των χρωμάτων και των υφασμάτων έγινε με βάση την κάθε παλιά φωτογραφία που είχα στην κατοχή μου. Το μπλε, το ροζ, το λευκό, το μαύρο είναι χρώματα που υπήρχαν μέσα στις εικόνες με μεγαλύτερο ή μικρότερο ποσοστό. Τα φορέματα ράφτηκαν στο χέρι ή στην ραπτομηχανή με την βοήθεια κοπτοράπτη. Τα πατρόν, βγήκαν σε δοκιμαστικές κούκλες μεγέθους small και medium, με ελάχιστες δοκιμές και διορθώσεις πάνω στο μοντέλο. Οι υφές που επιλέχθηκαν, εξυπηρετούσαν στη σταθερότητα των

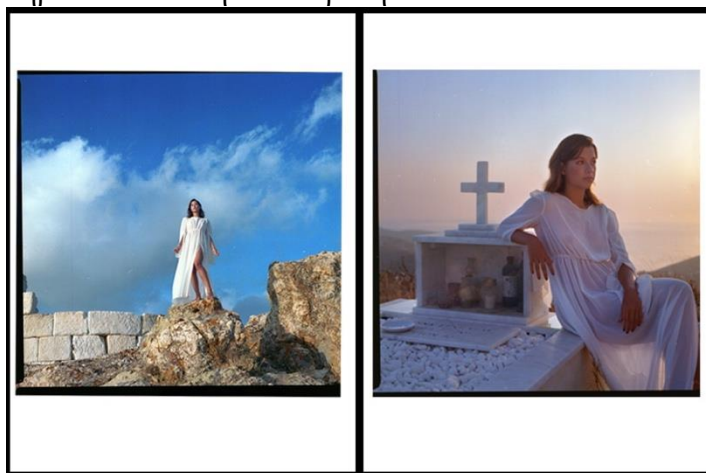
ρούχων, αναλόγως το σχήμα που τους δίναμε.

Οι ημιδιαφάνειες και διαφάνειες επιλέχθηκαν με σκοπό να περνάει το φως του ήλιου από μέσα τους έτσι ώστε να γίνονται ένα με το φυσικό περιβάλλον και το σώμα του μοντέλου. Όπως και τα τοπία της Σερίφου φαίνονται «γυμνά» αλλά έχουν ξερά χόρτα επάνω τους, για αυτό τον λόγο ήθελα και το μοντέλο να φοράει κάτι διάφανο. Ταυτόχρονα, έδωσα έναν

τόνο σεξουαλικής απελευθέρωσης και δυναμισμού στο γυναικείο

σώμα, γεγονός που χαρακτηρίζει και θέλω να χαρακτηρίζει τις εικόνες μου.

Τα αξεσουάρ είχαν μινιμαλιστικό χαρακτήρα σε αυτό το πρότζεκτ, καθώς τα φορέματα ήταν αυτό που κυριαρχούσε. Ακόμη ήθελα να μιμηθώ την σύνδεση του μοντέλου με τον τόπο, καθώς και κατάγεται και το ίδιο από τη Σέριφο και ήθελε να δείξω πως συνδέεται με το χώμα και την γη που πατάει. Χρησιμοποιήθηκαν μόνο κάποια ψηλοτάκουνα πέδιλα ή γοβάκια και ελάχιστα σκουλαρίκια και βραχιόλια, ενώ πολλές φορές το μοντέλο φωτογραφιζόταν και ξυπόλητο. Τα μόνα στοιχεία που κρατήθηκαν στον ίδιο βαθμό απεικόνισης των φορεμάτων, ήταν το μακιγιάζ και τα μαλλιά που είχαν χαρακτήρα μεταμόρφωσης και πολλές φορές συμπλήρωναν την καλλιτεχνική νοηματοδότηση ή την χρωματική ιστορία των ρούχων. Μέσα από πολύχρωμες σκιές, αυστηρές γραμμές και άλλοτε αυστηρά ή ανέμελα σχεδόν ατημέλητα χτενίσματα, ολοκληρωνόταν ένα λουκ που κατά τ' άλλα ούτε θα το θεωρούσε η πλειοψηφία συμβατό στην καθημερινότητα, πόσο μάλλον στα ιδιαίτερα τοπία της Σερίφου.

Εικόνα 25 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

5.3 Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗ, ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.

Σχεδιάζοντας τις λήψεις γι' αυτή την ιστορία μόδας, συνειδητοποίησα τα προβλήματα που θα μπορούσαν να προκύψουν κατά την διάρκεια της φωτογράφισης. Μία τέτοια φωτογράφιση αποτελεί ομαδική δουλειά, με σημαντικούς συντελεστές όπως έναν στυλίστα, έναν κομμωτή, έναν make-up artist, έναν art director και φυσικά έναν φωτογράφο.

Στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας δεν υπήρχε κάποιος χορηγός ή εταιρείες ρούχων που να μπορούν να στηρίξουν οικονομικά μία τέτοια παραγωγή. Πέρα από τον φωτογραφικό εξοπλισμό, επένδυνα σε υλικά μακιγιάζ και hair styling. Οι ώρες της φωτογράφισης όπως έχω

προαναφέρει ήταν μελετημένες και έπρεπε τουλάχιστον 3 ώρες πριν να ξεκινήσει η διαδικασία προετοιμασίας καθώς όλα τα κομμάτια της, τα είχα αναλάβει αποκλειστικά, εγώ. Ο μήνας που έλαβαν χώρα οι λήψεις ήταν ο Αύγουστος, γεγονός που μας δίνει να καταλάβουμε πως ο ήλιος δεν θα πήγαινε κυκλικά του χώρου που βρισκόμασταν αλλά τις μεσημεριανές ώρες θα πήγαινε οριζόντια εκθέτοντας έντονες φωτοσκιάσεις στο πρόσωπο και στον φυσικό χώρο, δημιουργώντας ασαφές οπτικές πληροφορίες. Επιπλέον, η υψηλή θερμοκρασία μας εμπόδιζε την φωτογράφιση των μεσημεριανών ωρών με αποτέλεσμα να δουλεύουμε στο χάραμα της ημέρας ή κατά την δύση του ηλίου.

Παρόλο που είχαν γίνει δοκιμαστικές λήψεις, ήταν διαφορετική η διαδικασία με την αναλογική κάμερα καθώς έπρεπε να είμαι ακριβής και συγκεκριμένα τοποθετημένος απέναντι από το μοντέλο, χωρίς να χάσω καθόλου από την σύνθεση, την έκφραση και την πόζα του. Η φωτομέτρηση δεν γινότανε μόνο από την ψηφιακή κάμερα αλλά και από εξωτερικό φωτόμετρο που μετρούσε το διαθέσιμο φως. Προς τα μέσα των λήψεων, το

Εικόνα 26 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-

Εικόνα 27 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023.

κουμπί της αναλογικής κάμερας που τραβούσε τις φωτογραφίες, σταμάτησε να λειτουργεί σε δύο διαφορετικές λήψεις με συνέπεια την επανάληψη των λήψεων.

Επιπροσθέτως, ο χρόνος ήταν περιορισμένος αναγκάζοντάς μας να επαναλάβουμε τις φωτογραφίες κάτω από αυτές τις συνθήκες. Κάνοντας έτσι 2 λήψεις την ημέρα, βγήκε το επιθυμητό αποτέλεσμα με πολύ μεγάλη δυσκολία και ψυχολογική πίεση. Ακόμη κατά την διαδικασία εμφάνισης του φιλμ, αποκαλύφθηκε ότι από ένα σετ είχε παραχθεί μόνο μία εικόνα αφήνοντας τις υπόλοιπες καμένες. Αιτία αυτού του προβλήματος ήταν η ελάχιστη εξάσκηση που είχα κάνει πάνω σε αυτή την κάμερα. Παρόλα τα προβλήματα εφόσον εμφανίστηκε το φιλμ, εκτυπώθηκαν κοντάκτς για να μπορώ να έχω όλες τις λήψεις μπροστά μου και να γίνει η επιλογή.

Εικόνα 28 Προσωπικό αρχείο-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑ, 2023

Ο τρόπος που εκτυπώθηκαν τα κοντάκτς, με ενέπνευσε να τα συμπεριλάβω στην παρουσίαση, καθώς πέρα από τις παλιές φωτογραφίες που αποκάλυπταν την πηγή έμπνευσής μου, τα συγκεκριμένα κοντάκτς αποκάλυπταν όλα τα λάθη, τις προσπάθειες και τις δοκιμές με το φιλμ. Αμέσως, τα συνέδεσα με το βιβλίο

LINES OF MY HAND του ROBERT

FRANK, ο οποίος στο συγκεκριμένο βιβλίο παρουσιάζει σε ολόκληρες σελίδες τα κοντάκτς και το κάθε καρέ από τα φιλμ του, δημιουργώντας έναν οπτικό διάλογο με τον θεατή. Τα κοντάκτς όλα μαζί, δημιουργούν μια νέα εικόνα εξ ολοκλήρου και προσθέτουν το νόημα του χρόνου, καθώς βλέπεις καρέ καρέ τις αλλαγές στην πόζα και τον άνθρωπο μέσα στο χρόνο. Πρόκειται για μια διαδραστική διαδικασία για τους θεατές, καθώς επιλέγουν οι ίδιοι τις αγαπημένες τους εικόνες ή βλέπουν σαν σύνολο το κάθε καρέ και συμπληρώνουν ένα πάζλ της ιστορίας που θέλει να διηγηθεί ο εκάστοτε φωτογράφος.

Εικόνα 29 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ

Εικόνα 30 Robert Frank, book: Lines of My Hand.

Η επιλογή παρουσίασης της δουλειάς μου ήταν το Photobook. Με αυτόν τον τρόπο μπορώ να παρουσιάσω τις εικόνες σαν να βλέπει κανείς οικογενειακό άλμπουμ, γυρνώντας τις σελίδες μια προς μια. Τα δίπτυχα που έχω επιλέξει από κάθε λήψη να δείξω, αποκαλύπτουν μία πιο γενική εικόνα

μόδας στα αριστερά και δεξιά σε κάθε σελίδα, μια πιο ειδική εικόνα που εστιάζει στη λεπτομέρεια του ρούχου. Συνδυάζοντας τις δύο πλευρές μαζί, ο θεατής δημιουργεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για το έργο. Με αυτόν τον τρόπο το Photobook βοηθάει, ώστε να βλέπει κανείς ταυτόχρονα και τις δύο λήψεις και στο τέλος του μένει μια αίσθηση οικειότητας και πως έχει εισέλθει στο έργο. Πως έχει γίνει μέρος του και όχι ένας παθητικός παρατηρητής.

Εικόνα 31 Προσωπικό αρχείο-ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ-ΙΩΑΝΝΗΣ, 2023

Συμπερασματικά, η οποιαδήποτε φωτογράφιση αλλά συγκεκριμένα μια φωτογράφιση μόδας, αποτελεί ομαδική δουλειά με ομαδικό πνεύμα και κοινό όραμα, στο οποίο συμβάλλει ο καθένας με τις τεχνικές και καλλιτεχνικές ιδιότητές του. Η δημιουργία μιας ιστορίας μόδας από το μηδέν, σημαίνει για μένα να μπορείς να παντρέψεις το στυλ σου, τα κατάλληλα υφάσματα και αξεσουάρ, τα χρώματα, τις υφές, το φως και το φυσικό τοπίο. Η αρμονία και η φυσικότητα του αποτελέσματος, θα δείξει οπτικά το ποιος είσαι και τι θες να πεις. Η σύνδεση φυσικού τοπίου και μόδας, με έκανε να συνειδητοποιήσω πως η έντονη διαφορά τους(η φύση των δύο πραγμάτων), λειτουργεί υπέρ της αφήγησης μιας ιστορίας, παρόλα αυτά οι τεχνικές δυσκολίες στο στήσιμο και στην μετακίνηση σε δύσβατα μέρη, κάνουν την εκτέλεση του έργου πρακτικά δυσκολότερη. Εάν πάρει κανείς τις συνθήκες του στούντιο και το πως φωτογραφίζει μέσα σε αυτό και δει το φυσικό τοπίο σαν πολλά μικρά σημεία στουντιακού χώρου και επικεντρώνεται σε ένα κάθε φορά, θα μπορέσει να αποτυπώσει τόσο το ρούχο όσο και το φυσικό τοπίο με τα χρώματα του. Φωτογραφίζοντας ουσιαστικά στα ίδια μέρη που βρέθηκαν οι συγγενείς μου, χρησιμοποίησα το ρούχο και την έννοια της μόδας ως δοχείο και μέσο σύνδεσης, ώστε να μπορέσω εγώ με τον τρόπο αυτό να συνδεθώ με το

μέρος και τον εαυτό μου από την αρχή, κατανοώντας ποιος είμαι και ποιος τελικά είναι ο δικός μου πυρήνας ύπαρξης. Απαντώντας, λοιπόν στο αρχικό ερώτημα, γιατί φωτογραφίζουμε τα ρούχα και πως γεφυρώνεται ο κόσμος της μόδας με αυτόν της φωτογραφίας, ουσιαστικά απαντάω πως ήταν ο τρόπος μου να ξανασυστηθώ και να αφηγηθώ τις εμπειρίες και τα συναισθήματα που ένιωσα σε αυτά τα μέρη και μπορούσα να το κάνω μόνο μέσω της φωτογραφίας και του ρούχου. Η μοναδική ιδιότητα αφήγησης και οπτικού διαλόγου που προσφέρουν μαζί, απαντάνε στο ερώτημα, γιατί. Γιατί, θέλω να εξελιχθώ, να προτείνω κάτι καινούργιο και να συστήνομαι μέσω της μόδας στον κόσμο, χωρίς να λέω πολλά πράγματα για εμένα. Το ρούχο έχει, πλέον την ιδιότητα, να σου προσφέρει αυτοπεποίθηση και να είσαι όποιος θες, αρκεί να το πιστέψεις. Ο συνδυασμός, λοιπόν, ρούχου και φωτογραφίας δίνει, όχι απλά την ιδιότητα αλλά την ελευθερία να φανταστούμε πέρα από τα στεγανά και από αυτά που ξέραμε έως τώρα, ως υπαρκτά και δεδομένα, απελευθερώνοντας μας σε έναν κόσμο με άπειρες δυνατότητες, για το ποιοι πραγματικά μπορούμε να γίνουμε .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Κωστής Αντωνιάδης, 2014, ΛΑΝΘΑΝΟΥΣΑ ΕΙΚΟΝΑ, ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ, 010 Editions, Ελληνικό Κέντρο Φωτογραφίας.

Δημοσθένης Δαββέτας, 07/04/2021, Ελλάδα, Μικρή Ιστορία Μόδας, Εκδοτικός Οίκος Διόπτρα

Χριστίνα Εξάρχου, Διπλωματική εργασία: Η τέχνη και η Μόδα, Καλλιτέχνες και ενδύματα(1900-1930). <http://ikee.lib.auth.gr/record/292614/files/GRI-2017-19813.pdf>

Παναγιώτης Κατερτζιάδης, 2015, ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ, εκδόσεις περιοδικού ΦΩΤΟγράφος.

Χάρης Α. Πρέσσας, 2018, ΣΥΝΘΕΤΟΝΤΑΣ Βασικές Αρχές Εικονοποίησης, ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΩΝ.

Ευάγγελος Ζωίδης, 2008, Βλέπω, Θέματα Σημειολογίας της Εικόνας, Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε.

Andrew Bolton, 2011, Alexander McQueen: Savage Beauty, Published by Yale University Press, Metropolitan Museum of Art Series, Public Βιβλία.

Shinkle Eugenie, 2017, FASHION PHOTOGRAPHY: THE STORY IN 180 PICTURES, Published by Thames & Hudson Ltd, Ευριπίδης Βιβλιοπωλείο.

Jean-Christophe Napias-Sandrine Gulbenkian, 20-09-2018, THE WORLD ACCORDING TO KARL: THE WIT AND WISDOM OF KARL LAGERFELD HC, Published by Thames & Hudson Ltd, The book house, Thessaloniki.

Gisele Freund, 1996, Φωτογραφία & Κοινωνία, εκδόσεις περιοδικού ΦΩΤΟγράφος.

John Hedgecoe, Dorling Kindersley Limited & John Hedgecoe, 2008, Το νέο βιβλίο του Φωτογράφου. Εκδόσεις Παπασωτηρίου.

Kyoto Costume Institute, 21 Σεπτεμβρίου 2015, Fashion History from the 18th to the 20th Century, Taschen GmbH, public books.

James Laver, originally 1969, 14 Απριλίου 2020, Costume and Fashion, A Concise History, World of Art, Published by Thames & Hudson Ltd, Public Βιβλία.

Annie Leibovitz, 1991, Annie Leibovitz Schirmer/Mosel Harper Collins Publisher, New York.

Annie Leibovitz, Δεκέμβριος 2006, Annie Leibovitz: A Photographer's Life, originally published by random House, βιβλιοπωλείο Πολιτεία.

Paul Martineau, 2018, Icons of Style: A Century of fashion Photography, Published by the J. Paul Getty Museum, Los Angeles, Βιβλία Google, πρόσβαση 06/06/2023. https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=_9cDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=THE+HISTORY+OF+FASHION+PHOTOGRAPHY&ots=aX0EyEGYep&sig=bCazHNsHUHS5Qz-TWA-odUdBqVQ&redir_esc=y#v=onepage&q=THE%20HISTORY%20OF%20FASHION%20PHOTOGRAPHY&f=false

MARNIE FOGG, VALERIE STEELE, Οκτώβριος 2020, FASHION: THE WHOLE STORY, Published by Thames & Hudson Ltd, Public Βιβλία.

Bryan Peterson, March 15, 2016, Understanding Exposure: How to Shoot Great Photographs with Any Camera, Amphoto Books.

Susan Sontag, 1993, Περί Φωτογραφίας, εκδόσεις περιοδικού ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ.

Valerie Steele, 2013, Fashion: The Whole Story, Published by Thames & Hudson Ltd, Public Βιβλία.

Payne Blance, Winakor Geitel, Farrell-Beck Jane, 2004, Ιστορία της Ενδυμασίας I & II. Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε.

Jeffrey Ian, 1997, PHOTOGRAPHY A CONCISE HISTORY, Φωτογραφία-Συνοπτική Ιστορία, Thames and Hudson Ltd, εκδόσεις περιοδικού ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ.

Marien-Mary Warner, 2021 Βιβλιοπωλείο Ευριπίδης, PHOTOGRAPHY-A CULTURAL HISTORY, Εκδότης Laurence King.

Liz Wells, 2007, Εισαγωγή στη Φωτογραφία, Photography: A Critical Introduction, Routledge, Εκδόσεις Πλέθρον.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ:

Δήμητρα Βγενοπούλου, Harper Bazaar, 31/08/2020 «Di Petsa| Η Ελληνίδα σχεδιάστρια πίσω από το “wet look” φόρεμα της Gigi Hadid», <https://www.harpersbazaar.gr/moda/news/14232/dimitra-petsa-i-ellinida-schediastria-piso-apo-to-forema-me-to-opoio-fotografithieke-i-gigi-hadid> (πρόσβαση 03/07/2022).

Ελίζ Κίς, Kathimerini.gr, 09/03/2014, « Οι μόδες περνούν το στυλ όμως είναι αιώνιο», <https://www.kathimerini.gr/culture/cinema/756878/oi-modes-pernoyn-to-styl-omos-einai-aionio/> (πρόσβαση 03/07/2022).

Κωνσταντίνα Τάκου, Paramano,2021, « Μάρα Δεσύπρη, η κορυφαία Ελληνίδα φωτογράφος Μόδας», <https://paramano.gr/mara-desipris-greek-fashion-photographer/>, (πρόσβαση 03/07/2022)

Νεφέλη Μπομπόκη-Κούρου, 20/04/2019, Maxmag.gr, « Fashion Photography: Τα 6 είδη της φωτογραφίας Μόδας», <https://www.maxmag.gr/fotografia/fashion-photography-ta-6-eidi-tis-fotografias-modas/>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Περσεφόνη Προβατάρη, Finebeing.gr, 10/12/2023, « Ποιοι είναι οι 10 σημαντικότεροι σχεδιαστές μόδας του 20^{ου} αιώνα.», <https://www.finebeing.gr/poioi-einai-oi-10-simantikoteroi-schediastes-modas-toy-eikostoy-aiona-5250>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Χαρά Βασιλείου, « Οι 9 Μούσες στην ελληνική μυθολογία», 10 Σεπτεμβρίου 2020 <https://www.maxmag.gr/politismos/istoria/moyses/>(πρόσβαση 03/07/2022).

Dressful.com, « What is the definition of Haute Couture» , September 17, 2010 by Eva

Last Updated on December 15, 2021 <http://www.dressful.com/583/what-is-the-definition-of-haute-couture>, ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023.

Elena Martinique, Widewalls, 22/02/2019 , “An Homage to Karl Lagerfeld and his Photography”, <https://www.widewalls.ch/magazine/karl-lagerfeld-photography>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Ester Dobiasova, Zoner Photo Studio, Learn Zoner.com, 29/07/2020, “ 7 ways to approach portraiture like Annie Leibovitz does” ,<https://learn.zoner.com/7-ways-to-approach-portraiture-like-annie-leibovitz-does/>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Hiddenshell, Hiddenshell.ru, « Η ιστορία της εξέλιξης της φωτογραφίας μόδας» <https://hiddenshell.ru/el/istoriya-razvitiya-fashion-fotografii-i-luchshie-fotografy-zhanra-fashion-fotografiya/>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Photographyinfo.gr,<https://www.photographyinfo.gr/photography/articles/fashionphotography/index.html>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Photographyinfo.gr, «Φωτογραφία Μόδας», 24/01/2023 <https://photographyinfo.gr/blog/tag/φωτογραφία-μόδας/> , (πρόσβαση 03/07/2022).

Sarah Mower, Vogue.com, “Remembering the potent performance art of Alexander McQueen’s No.13- collection-20 years later”, 14/09/2018,

<https://www.vogue.com/article/alexander-mcqueen-no-13>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Velona.gr, « 28 είδη υφάσματος και οι χρήσεις τους», 17/09/2022, <https://www.velona.gr/28-είδη-υφάσματος-και-οι-χρήσεις-τους/>, (πρόσβαση 03/07/2022).

Jesse Krick, Metmuseum.org , Metmuseum, October 2003, “ Charles Frederick Worth(1825-1895) and the house of worth”, https://www.metmuseum.org/toah/hd/wrth/hd_wrth.htm, (πρόσβαση 03/07/2022).

World press.com,“Haute Couture ή Υψηλή Ραπτική” 30/01/2019,<https://efisoul63.wordpress.com/2019/01/30/haute-couture-ή-υψηλή-ραπτική/> ΠΡΟΣΒΑΣΗ 16/07/2023